

west-vlaanderen werkt

tijdschrift van de westvlaamse economische raad 1966 nr 3

west-vlaanderen werkt

Driemaandelijks uitgave

8^e jaargang 1966 – nummer 3

Inhoud :

	77	Editoriaal
P. MONBALLYU	78	De landbouwbedrijfswoning
N. VANHOVE	81	Struktuur en evolutie van het geografisch produkt in de provincie West-Vlaanderen
M. DEPOORTER	87	De posterijen in West-Vlaanderen
	94	De bevolking van de Westvlaamse gemeenten, 1965
	96	Spektrum
	102	West-Vlaanderen Werkt

Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

Beschermkomitee : Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Goeverneur.

De Heren J. Storme, H. Smislaert, L. Gillon, A. Loncke, M. Lootens, P. Monballyu, Leden der Bestendige Deputatie.

Redaktiekomitee : De Heren L. Bockstaele, G. Declercq, P. Delafontaine, J. Pattyn, F. Van Damme, O. Vanneste.

Redaktiesekretaris : De Heer D. Sanders.

Abonnement : 120 F — P.C.R. 976.57, W.E.R., Dijver 7, Brugge.

Redaktiesekretariaat en publiciteitsvoorwaarden : W.E.R., Dijver 7, Brugge.

Verzamelmappen : Verzamelmappen zijn te verkrijgen bij Industriële Boekband Walleyne, P.V.B.A., Gen. Lemanstraat, 52/54, te Brugge, door storting van 40 fr. op P.C.R. 127.982 van Industriële Boekband Walleyne.

Foto's : Voorpagina : L. Van Rafelghem, St.-Kruis / blz. 93 : Archief Bestuur van Posterijen / blz. 103 : Archief Vlaamse Tapijtweverij / blz. 105 : Archief Westtoerisme.

Drukkerij : Groeninghe, Kortrijk

Lay-out : Boudewijn Delaere

WER

WESTVLAAMSE EKONOMISCHE RAAD

Dijver 7, Brugge

Telefoon : 050/381.31

Postrekening 976.57

editoriaal

Volgens de berekeningen van het Westvlaams Economisch Studiebureau zal het aantal gezinnen in West-Vlaanderen toenemen van 299.028 in 1961 tot 336.000 in 1961 ; in 1976 zou het aantal gezinnen reeds 327.070 eenheden bereiken. Deze berekeningen zijn gesteund op een aantal hypothesen rond de demografische gedragingen van de Westvlaamse bevolking (konstant geboortecijfer, stijgende gemiddelde leeftijd en gezinsuitdunning, verschuiving van de huwelijken naar jongere leeftijd e.a.). Het is duidelijk dat uit deze verwachte groei konkluzies moeten worden getrokken op het vlak van de woningbouw.

De behoefte aan nieuwe woningen in de toekomst is afhankelijk van de toename van het aantal gezinnen, het huidig woningtekort en de vervangingsbouw van onvoldoende woningen en te saneren stadswijken. De globale behoefte tot 1976 werd door het W.E.S. op 4.600 nieuw te bouwen woningen per jaar berekend.

Tussen 1957 en 1961 werden in West-Vlaanderen gemiddeld 4.800 woningen gebouwd. Het hoge bouwvolume in de voorbije jaren was noodzakelijk om het bestaande woningtekort te kunnen wegwerken ; de bouwactiviteit was immers tussen 1939 en 1947 praktisch onbestaande en gedurende de oorlogsjaren werden bovendien talrijke woningen vernield. De bouw in de naoorlogse periode heeft dus niet enkel moeten voorzien in de toename van het aantal gezinnen doch eveneens in het ophalen van een achterstand voortspruitend uit de oorlogsomstandigheden.

Deze hoge bouwactiviteit van de jongste jaren zal, zoals blijkt uit de hierboven geciteerde berekeningen, nog gedurende 10 jaar moeten volgehouden worden ; in het eerstkomend decennium moet naast het opvangen van de aangroei van het aantal gezinnen in West-Vlaanderen eveneens een belangrijk programma van sanering van de bestaande woningvoorraad uitgevoerd worden.

Het gestelde objectief kan bereikt worden ; de inspanning moet zowel geschieden op het vlak van de volkswoningbouw als in de privésector. Een doeltreffend bodembeleid, met inachtneming van de eisen van een moderne landbouweconomie, zal zekerlijk noodzakelijk zijn om het hoge bouwvolume vol te houden zonder sterke stijging van de grondprijzen. Tevens zal een strenge politiek van ruimtelijke ordening de implanting van de woningbouw moeten steunen en tegelijkertijd de provincie open houden voor de andere menselijke behoeften zoals werkgelegenheid (landbouw, industrie, handel en diensten), verkeer, recreatie. Al de zoëven vermelde voorwaarden om de woningbouw niet enkel op het vereiste niveau te houden maar oordeelkundig te laten verlopen, zullen trouwens meer en meer coördinatie in de woningsector vereisen. Op dit vlak is voor de gemeente, de provinciale overheid en de interkommunales een grote taak weggelegd ; ook het Rijk zal zijn inspanningen ter bevordering van de woningbouw krachtadig moeten doorzetten.

de landbouwbedrijfswoning

Inleiding

We zijn het zo gewoon dat, wanneer er over landbouw gesproken wordt, men onmiddellijk gaat denken aan de uitbating van het bedrijf, waarbij de faktor 'wonen' eerder als bijkomstig wordt beschouwd.

Anderzijds gaat men bij het bepalen van een woningbeleid uit van het begrip woonwijk en de ruimtelijke inplanting van gebouwen, waarbij wel aandacht wordt verleend aan de landbouw, vooral in de optiek van bescherming van landbouwgronden, maar zonder de landbouw woning als dusdanig konkreet te beschouwen.

Een dergelijke houding en zienswijze is niet toegestaan, maar spruit als het ware voort uit de mens zelf en uit de aard van zijn bedrijf.

De landbouwer is zeer gehecht aan de grond en de uitbating ervan en stelt de hoogste eisen op dit gebied. Zijn spreekwoordelijke behoudsgezindheid zal hem elke vernieuwing enkel doen aanvaarden nadat de degelijkheid ervan bewezen is. Dit is evengoed waar voor wat betreft zijn bedrijfsuitbating als voor zijn familieleven. De woning en de manier van wonen komt met de heersende opvatting bij hem als laatste in de rij van behoeften die moeten aangepast worden.

Dit brengt meteen mee dat een eerste taak, die op het programma van woningbeleid in de landbouw moet ingeschreven worden is : de opvoeding en de voorlichting tot een beter wonen. Deze taak, die in feite aan de grondslag ligt van het woonbeleid in zijn geheel, zal moeilijker tot een bevredigend resultaat leiden in de sektor landbouw en verdient dan ook de volle aandacht en de nodige inspanning.

Een tweede belangrijke reden, die eigenlijk samen gaat met wat voorafgaat en die de woning bij de landbouwer als ondergeschikt en bijkomstig doet aanzien, ligt in de gebruiken, die zelfs onrechtstreeks wettelijk erkend zijn : een hoeve wordt verkocht of verhuurd aan een bepaalde prijs per hektare.

Bij die prijsbepaling zal men in de eerste plaats rekening houden met de kwaliteit van de grond, gaat men ook wel de toestand en de ruimte na van stallingen en schuren, maar op gebied van woning stelt men zich licht tevreden wanneer een dak boven het hoofd aangeboden wordt.

In de pachtwetgeving wordt de woning ook nergens vermeld. Het logisch en onmiddellijk gevolg is dat de eigenaar-verhuurder of -verkoper alle onkosten en uitgaven in verband met het woonhuis als overbodig en als een zuivere verliespost beschouwt.

Terloops mag hier wel aangestipt worden dat aan de herziening van de pachtwetgeving wordt gewerkt. Het nieuw voorstel voorziet o.a. dat bij verhuring van een landbouwbedrijf een afzonderlijke huurprijs zal voorgesteld worden voor de woning.

Het hoeft geen betoog dat dergelijke reglementering reeds een grote stap in de goede richting betekent en vanzelf de nodige aandacht voor de landbouwbedrijfswoning zal opwekken.

Uit wat voorafgaat kan reeds een duidelijke lijn getrokken worden tussen het huisvestingsprobleem, traditioneel gezien, en dit van de landbouwbedrijfswoning. In dit laatste geval is er inderdaad nooit sprake geweest van een woontekort. Ook het vraagstuk van een sociaal en ruimtelijk verantwoorde inplanting van de woning stelt zich niet. Het zal inder-

daad nooit bij iemand opkomen afbreuk te doen aan het principe dat de woning van de landbouwer bij zijn bedrijf behoort. Wel kan in vraag gesteld worden in hoever een rigoureuze toepassing van de stelling 'één woning per bedrijf' kan gehandhaafd blijven. Men kan moeilijk eisen dat bv. bij een opvolging van vader op zoon op het bedrijf, deze laatste als het ware moet wachten op het wegvallen van zijn vader om een zelfstandig gezin met afzonderlijke woning op het bedrijf te kunnen inrichten. Het toelaten van maximum twee woningen per bedrijf is soms om louter menselijke beweegredenen reeds een noodzaak en kan tevens een regelmatige vernieuwing van de woningen in de hand werken.

Waar het dus vooral om gaat is : de woning van de landbouwer moet aangepast en gezond zijn.

Uit een onderzoek, door het W.E.S. in 1962 uitgevoerd in de provincie, kunnen volgende gegevens geput worden : gemiddeld 27 % van de landbouw-woningen werden gebouwd vóór 1800, ongeveer 8 % dateren van na 1940¹. Dit laat ons reeds vermoeden dat een zeer groot percentage van de woningen niet aan de vereisten van een gezonde en eigentijdse woning zullen beantwoorden.

Uit hetzelfde onderzoek is gebleken dat de huisvestingssituatie op grotere bedrijven, die merendeels uitgebaat worden door een pachter, minder gunstig is dan op kleinere, die over het algemeen in eigendom worden uitgebaat.

En deze vaststelling leidt ons meteen naar de belangrijkste reden, waarom de huisvestingsvoorwaarden op landbouwbedrijven verwaarloosd werden en worden : de maatregelen, die van overheidswege in het kader van het huisvestingsbeleid werden getroffen, zijn er over het algemeen op gericht om de eigendomsverwerving van een woning te bevorderen. Voor de provincie West-Vlaanderen geven de statistieken van 1959 dat slechts 24,2 % van de beteelde oppervlakte in eigendom worden uitgebaat. Op gebied van huisvesting ligt het besluit voor de hand : de eigenaar-verpachter, die reeds weigerig staat tegenover uitgaven voor de woning, daar hij die moeilijk kan rekupere- ren, kan over het algemeen wegens zijn eigen financiële draagkracht geen beroep doen op een staatstussenkomst en laat de zaken zoals ze zijn. De huurder kan evenmin aanspraak maken op een toelage van overheidswege, en zal zeker geen nieuwe woning gaan bouwen en niet licht verbeteringswerken aanbrengen

aan een bestaande woning op gronden, die hem niet toebehoren. Voor de hoeven, die niet in eigendom worden uitgebaat, blijft men dus over het algemeen ter plaatse trappelen. Recente cijfers wijzen uit dat van de gemiddeld 600 jonge landbouwersgezinnen, die per jaar een hoeve overnemen, er minimum een derde in een ongezonde woning terecht komen.

Zelfs voor landbouwers-eigenaars laten de kredietmogelijkheden niet altijd toe daarin verbetering te brengen. Een aantal kredietinstellingen, die specifiek op de landbouw in het algemeen zijn gericht, kunnen onder bepaalde voorwaarden en tot een bepaald bedrag aan gunstige tarieven leningen toestaan. Deze kredietmogelijkheden worden door de landbouwer uitgeput voor investeringen in het bedrijf zelf.

Financiële hulpbronnen

In 1935 werd de Nationale Maatschappij voor Kleine Landeigendom opgericht, met als uitsluitende taak de levensvoorwaarden van de minbegoede gezinnen op het platteland te verbeteren. Hoewel initieel de activiteit van de maatschappij zich moest beperken tot land- en tuinbouwers of landarbeiders, wordt daarvan wel afgeweken, wellicht wegens de te beperkende voorwaarden, die aan de aanvrager tot tussenkomst werden opgelegd, zodat de maatschappij in hoofdzaak is gaan bouwen voor hen die over een relatief ruim bouwperceel willen beschikken. Voor de landbouwer kan de N.M.K.L. enkel tussenkomen in zover hij eigenaar is, zijn hoeve bewoont en geen andere woning in eigendom heeft. Zo zijn er op een totaal aantal leningen van 152, die in 1965 door de N.M.K.L. werden toegestaan voor woningen, slechts 10 aan landbouwers toegekend. Een aanpassing van de reglementen is hier dus een eerste noodzaak.

Het landbouwinvesteringsfonds, opgericht in 1961, heeft tot doel de land- en tuinbouwbedrijven beter te laten renderen. Daartoe kan het leningen waarborgen, premieën verlenen en uitzonderlijk zelf leningen toestaan. Waar het voorwerp van het L.I.F. zeer algemeen alle handelingen kan steunen, die met de landbouw verband houden, kan zijn tussenkomst specifiek de verbetering, aanpassing, aankoop en nieuwbouw van woningen betreffen. Nochtans is het bij de uitvoering zo dat voor dit laatste de tussenkomst nog slechts heel uitzonderlijk wordt toegestaan.

Het besluit van dit korte overzicht laat geen twijfel : hoewel allerhande maatregelen getroffen werden, die er specifiek op gericht zijn de landbouwer te

¹ Zwaenepoel M. en Vanhove N., De landbouw in West-Vlaanderen, Westvlaams Economisch Studiebureau, Brugge (1965).

helpen, wordt men op gebied van de landbouwwoning steeds door de bepalingen van de reglementen zelf beperkt. Het komt er dus op aan om, in het licht van wat de praktische situatie ons geeft, de bestaande reglementering zo aan te passen, dat haar toepassingsveld op een veel ruimere schaal kan worden uitgewerkt. De verhouding eigenaar-pachter zal daarbij zeker een vooraanstaande rol spelen.

Een meer moderne aanpak.

Het wetsontwerp tot wijziging van de pachtwetgeving voorziet dat een pachter het recht heeft alle werken uit te voeren aan de gebouwen, noodzakelijk om de bewoonbaarheid ervan te verzekeren. Bij het verlaten van het bedrijf mag de pachter een uitgangsvergoeding eisen, gelijk aan de meerwaarde, die door de werken aan het bedrijf worden bijgebracht, met als minimum de niet afgeschreven kosten. Als basis wordt een forfaitaire afschrijving van 4 % per jaar over een periode van 25 jaar genomen. De machtiging tot het uitvoeren van de bouwwerken wordt, op vraag van de pachter, door de vrederechter verleend. Een kostenraming van de werken wordt bij de aanvraag toegevoegd.

Een dergelijke mogelijkheid, die voor de pachter een redelijke waarborg biedt, zal zeker maar zijn volle toepassing kennen, indien de reglementen nopens de staatstussenkomsten in die zin worden aangepast.

De provinciale overheid van West-Vlaanderen, die naast haar algemeen huisvestingsbeleid een speciale aandacht wijdt aan de huisvesting van de landbouwersgezinnen, heeft in haar reglement van 13-10-1965, sedert 1-1-1966 van kracht, reeds een aanpassing doorgevoerd, die aan de vooropgestelde moeilijkheden tegemoetkomt. Van de tussenkomst van de provincie kunnen voortaan genieten alle landbouwers, eigenaars of huurders van een uiteraard ongezonde landbouwbedrijfswoning, die niet meer dan één enkele woning in volle eigendom bezitten.

Deze tussenkomst bestaat in een provinciale premie :

a) voor de gezondmaking van hun woning, indien de kosten hiervan minimum 15.000 fr. belopen en de gezondmaking op een doelmatige wijze geschiedt. De premie bedraagt 25 % van de kosten der uitgevoerde werken met een maximum van 40.000 fr.

b) voor het bouwen of laten bouwen van een nieuwe bedrijfswoning of in huur, ter vervanging van een andere bedrijfswoning. De premie bedraagt 40.000 fr.

Het onderzoek van de aanvragen om van deze tussenkomst te genieten, gebeurt door de provinciale diens-ten in samenwerking met het Provinciaal Comité voor Huisvesting, desgevallend met de N.M.K.L. en het Ministerie van Landbouw. Een uitgebreid verslag wordt opgesteld betreffende de toestand van de woning voor en na de uitgevoerde werken.

Aldus beschikt de provincie over documenten, die alle eventuele betwistingen achteraf nopens waarde van gebouwen of kosten van uitgevoerde werken uitsluiten. Naast deze rechtstreekse toelagen heeft de provinciale raad in zijn schoot een commissie opgericht, die de evolutie van het probleem van nabij volgt en onderzoekt, en die ernaar streeft aan de betrokkenen de nodige voorlichting te verschaffen en die contacten legt met de organismen, die bij de sanering van de landbouwwoning betrokken zijn.

Deze koördinerende werking heeft reeds zijn vruchten afgeworpen en we zijn overtuigd dat, mits een degelijke en volgehouden samenwerking tussen de verschillende bevoegde instanties, de resultaten tot een waardige en gezonde huisvesting van alle landbouwers, ongeacht of zij eigenaar of huurder zijn, zullen leiden.

N.V. Westvlaamsche Betonwerkerij

73, ST.-PIETERSKAAI

BRUGGE

Tel. : 150.71 - 150.72

BETONPRODUKTEN VOOR
Bouw & Wegeniswerken

structuur en evolutie van het geografisch produkt in de provincie West-Vlaanderen

West-Vlaanderen van traagst naar snelst groeiende provincie

De structuur en de groei van de ekonomie van een streek kan men op twee wijzen weergeven. Een eerste criterium vormt de werkgelegenheid. Een tweede criterium is het geografisch produkt. Tot heden werd de structuur en de ontwikkeling van de ekonomie van een streek bijna uitsluitend bestudeerd op grond van de werkgelegenheidsstatistieken. Het geografisch produkt — zijnde de som van de toegevoegde waarden van de verschillende bedrijfstakken die in het gebied hun aktiviteit uitoefenen — was immers niet gekend¹. De recente publikatie 'Economische groei van de provincies en taalstreken van 1955 tot 1963' van het Nationaal Instituut voor de Statistiek laat toe de Westvlaamse ekonomie op een andere wijze te benaderen². Beide criteria dekken elkaar niet volkomen; algemeen kan men stellen dat het geografisch produkt ruimer is vermits alle produktiefaktoren hierin verrekend zijn. In deze zin kan de werkgelegenheid in een bepaalde sektor teruglopen terwijl de toegevoegde waarde in dezelfde sektor aangroeit. Een typisch voorbeeld hiervan is de textielnijverheid in bepaalde streken.

In deze bijdrage worden uit bovenvermelde studie enkele punten gelicht die betrekking hebben op de

provincie West-Vlaanderen. De aandacht gaat voornamelijk naar volgende punten :

- A. De plaats van de Westvlaamse ekonomie in de nationale ekonomie.
- B. De structuur van het Westvlaams geografisch produkt.
- C. De evolutie van het Westvlaams geografisch produkt tijdens de jongste jaren.

A. De plaats van de Westvlaamse ekonomie in de nationale ekonomie

In 1963 bedroeg het bruto geografisch produkt tegen faktorkosten en in werkelijke prijzen voor de provincie West-Vlaanderen 66.012 miljoen. Gedurende hetzelfde jaar werd een bruto binnenlands produkt gerealiseerd van 616.255 miljoen. Globaal genomen betekent zulks dat 10,7 % van de in ons land uitbetaalde lonen, wedden, huurgelden, winsten enz. in de provincie West-Vlaanderen tot stand komen. Dit percentage blijft beneden het toenmalig bevolkingsaandeel van 11,7 %. Hieruit mag evenwel niet worden afgeleid dat de Westvlaamse bevolking 10,7 % van het nationaal inkomen van België opneemt. Een gedeelte van de Westvlaamse bevolking draagt bij tot het geografisch produkt van andere gebieden — zelfs in het buitenland (grensarbeid) — terwijl West-Vlaanderen werk verschaft aan inwoners van andere gewesten. Daarenboven is weinig gekend over de geografische bestemming van de vergoeding aan de financiers van de gebruikte kapitaalgoederen. Synthetisch uitgedrukt betekent zulks dat het bruto geografisch produkt van West-Vlaanderen niet noodzakelijk gelijk is aan het inkomen in handen van de Westvlaamse inwoners.

¹ Onder toegevoegde waarde dient verstaan de som van alle vergoedingen aan produktiefaktoren inklusief de winsten of nog het bedrag van de waarde van de geproduceerde goederen en diensten minus de waarde van de in het produktieproces aangewende goederen en diensten die bij andere produktie-eenheden werden aangekocht. De cijfers van het artikel hebben alle betrekking op de bruto toegevoegde waarde tegen faktorkosten. M.a.w. de afschrijvingen zijn erin vervat, doch niet de indirecte belastingen (minus subsidies).

² F. Govaerts : 'Economische groei van de provincies en taalstreken van 1955 tot 1963', Statistische en economische studiën, nr 12, 1966.

Uit de konfrontatie van het produkt en de bevolking bekomt men het produkt per inwoner. Dit beliep in 1963 voor de provincie West-Vlaanderen 61.100 fr. t.o.v. 66.300 fr. als landelijk gemiddelde. M.a.w. het geografisch produkt per capita ligt in de provincie West-Vlaanderen 7,8 % lager dan in het Rijk. Het geografisch produkt per capita in West-Vlaanderen staat naar rangorde per provincie op de 4e plaats na Brabant, Antwerpen en Luik. (zie tabel 1)

1. Het produkt per inwoner en per provincie, 1963

Bron : N.I.S.

Provincie	Produkt per inwoner	Verhoudingscijfer t.o.v. het Rijk
Antwerpen	71.700	108,1
Limburg	45.600	68,8
Oost-Vlaanderen	53.600	80,8
<i>West-Vlaanderen</i>	<i>61.100</i>	<i>92,2</i>
Henegouwen	58.400	88,1
Luik	70.900	106,9
Luxemburg	48.600	73,3
Namen	59.600	89,9
Brabant	85.100	128,4
Het Rijk	66.300	100,0

De plaats van de Westvlaamse ekonomie in de nationale ekonomie is echter niet voor elke sektor dezelfde. Uit tabel 2 leidt men vrij grote verschillen per branche af.

Het aandeel van West-Vlaanderen is vooral groot voor de primaire sektor (19,4 %) en in de industriële branches : textiel (31,5 %), hout en meubelen (25,5 %) en kleding en schoeisel (16,8 %). Zoals verder zal blijken mag hieruit niet automatisch worden afgeleid dat deze activiteiten een dominante positie in de ekonomische structuur innemen. Een aantal branches zijn daarentegen in West-Vlaanderen ondervertegenwoordigd zoals papier (5,1 %), chemie (3,3 %), ijzer, staal, non-ferrometalen en garages (3,2 %), elektriciteit, gas en water (6,2 %), vervoer en verkeer (6,9 %) en tenslotte financiële diensten en verzekeringen (5,0 %). Uiteraard dient hier de branche extractieve nijverheden aan toegevoegd. Het woord ondervetegenwoordiging houdt evenwel geen waardeoordeel in ; trouwens voor de meeste van deze sectoren zijn voldoende verklarende elementen naar voren te brengen en/of is het moeilijk denkbaar dat deze zeeprovincie een hoger percentage uitmaakt.

2. De structuur van het geografisch produkt van de provincie West-Vlaanderen en het Rijk, 1963

Bron : N.I.S.

Omschrijving	West-Vlaanderen		Het Rijk		Aandeel van West-Vl. in het Rijk
	Bruto toegevoegde waarde in mln. fr.	%	%		
Landbouw, bosbouw en visserij	8.158	12,4	6,8	19,4	
Extractieve nijverheden	6	—	2,5	0,0	
Be- en verwerkende nijverheden	(21.103)	(32,0)	(30,5)	(11,2)	
(a) Voedingsmiddelen, dranken en tabak	3.586	5,4	5,5	10,5	
(b) Textiel	5.445	8,3	2,8	31,5	
(c) Kleding en schoeisel	1.573	2,4	1,5	16,8	
(d) Hout en meubelen	2.075	3,1	1,3	25,5	
(e) Papier, drukkerij, uitgeverij	488	0,7	1,5	5,1	
(f) Chemie en aanverwante nijverheden	521	0,8	2,6	3,3	
(g) Klei, keramiek, glas, cement	1.317	2,0	1,8	12,0	
(h) IJzer, staal, non-ferro-metalen en garages	720	1,1	3,7	3,2	
(i) Metaalverwerkende nijverheid (incl. scheepsbouw)	4.912	7,5	8,8	9,1	
(j) Overige verwerkende industrieën	466	0,7	1,0	7,1	
Bouwnijverheid	5.444	8,2	7,0	12,6	
Elektriciteit, gas en water	804	1,2	2,1	6,2	
Handel, bank- en verzekeringswezen, woongebouwen	(10.737)	(16,3)	(22,0)	(7,9)	
(a) Handel	5.740	8,7	11,6	8,0	
(b) Financiële diensten en verzekeringen	1.110	1,7	3,6	5,0	
(c) Woongebouwen	3.887	5,9	6,8	9,3	
Vervoer en verkeer	3.072	4,7	7,2	6,9	
Diensten	17.061	25,8	22,5	12,3	
Statistische aanpassing	- 373	- 0,6	- 0,6	—	
Totaal	66.012	100,0	100,0	10,7	

B. De bruto toegevoegde waarde per sektor

Voor zover men de Westvlaamse economie indeelt in de drie traditionele sectoren komt de tertiaire sektor (handel en diensten) op de eerste plaats met 46,8 % van de totale bruto toegevoegde waarde. Ofschoon hierin ook de woongebouwen zijn verrekend, ligt dit aandeel vrij hoog maar blijft niettemin significant lager dan het Rijksgemiddelde (51,7 %). Het aandeel van de secundaire sektor (nijverheid en het bouwbedrijf) bedraagt in West-Vlaanderen 41,4 % en stemt nagenoeg overeen met het Rijkscijfer (42,1 %). Zodoende behoudt de primaire sektor (landbouw) een relatief grote betekenis in West-Vlaanderen (12,4 % t.o.v. 6,8 % in het Rijk).

Wanneer men afdaalt op het vlak van de branches treden uit tabel 2 nog een drietal andere structuurkenmerken op de voorgrond.

Binnen de industriële sektor treden in West-Vlaanderen vooral zes branches op het voorplan. In de eerste plaats dient de textielbranche vermeld met een bruto produkt van 5,4 miljard of 25,8 % van het bruto produkt van de totale industriële sektor. Deze sektor wordt op de voet gevolgd door de metaalverwerkende nijverheid met 4,9 miljard of 23,3 %. De voedingsbranche (inclusief dranken en tabak) vertegenwoordigt 3,6 miljard of 17,0 %, de houtsektor 2,1 miljard of 9,8 %, kleding en schoeisel 1,6 miljard of 7,5 % en industrie en niet-metalen delfstoffen 1,3 miljard of 6,2 %. Deze zes sectoren totaliseren 89,6 % van het bruto industrieel produkt van de provincie West-Vlaanderen. Voor gans het Rijk is de betekenis van deze sectoren : metaalverwerkende nijverheid (28,8 %), voeding (18,1 %), textiel (9,2 %), chemie (8,5 %), ijzer en staal (6,4 %) en niet-metalen delfstoffen (5,9 %).

Uit het voorgaande zou men kunnen afleiden dat de textielnijverheid een minder belangrijke plaats inneemt in het geheel van de economische en zelfs industriële structuur van de beschouwde provincie dan dit gewoonlijk wordt voorggehouden. Verwijzend naar de inleidende beschouwingen is echter grote voorzichtigheid geboden bij de interpretatie van de cijfers. Het produkt dat in West-Vlaanderen tot stand komt is niet gelijk aan het inkomen dat aan de bevolking van het gebied toevloet. Ook dient in overweging genomen dat in de bruto toegevoegde waarde, naast de vergoedingen van de produktiefactoren kapitaal, natuur en ondernemer zowel de vergoedingen voor de prestaties van de bezoldigden als van de zelfstandigen zijn verrekend. In de werkgelegenheidsstatistieken worden enkel de werknemers in be-

schouwing genomen. Het ongelijk aandeel van de onderscheiden produktiefactoren in het produktieproces van elke branche is een ander element dat de aandacht vergt.

Verder blijkt dat de geringere oriëntatie van de provincie West-Vlaanderen op de tertiaire sektor te herleiden is tot de branches handel, financiële diensten en verzekeringen en transport.

De belangrijke positie van de toeristische sektor in de Westvlaamse economie resulteert in het aandeel van de dienstenbranche (25,8 %) dat het Rijkscijfer duidelijk overtreft (22,5 %).

C. De groei van het geografisch produkt tijdens de periode 1955-1963

Teneinde de effectieve groei van het geografisch produkt te achterhalen is het noodzakelijk vooraf de bruto toegevoegde waarden te zuiveren van de prijs-evoluties. Daartoe wordt teruggegrepen naar de bruto toegevoegde waarden tegen konstante prijzen. De berekeningen van het Nationaal Instituut voor de Statistiek zijn gesteund op de prijzen van 1953.

Ten aanzien van de groei rijzen vooral twee vragen, nl. : welke was het gemiddelde groeipercentage in West-Vlaanderen gedurende het jongste verleden en in welke sectoren heeft zich deze groei voornamelijk voltrokken ?

3. De evolutie van het bruto geografisch produkt per provincie, 1955-1963

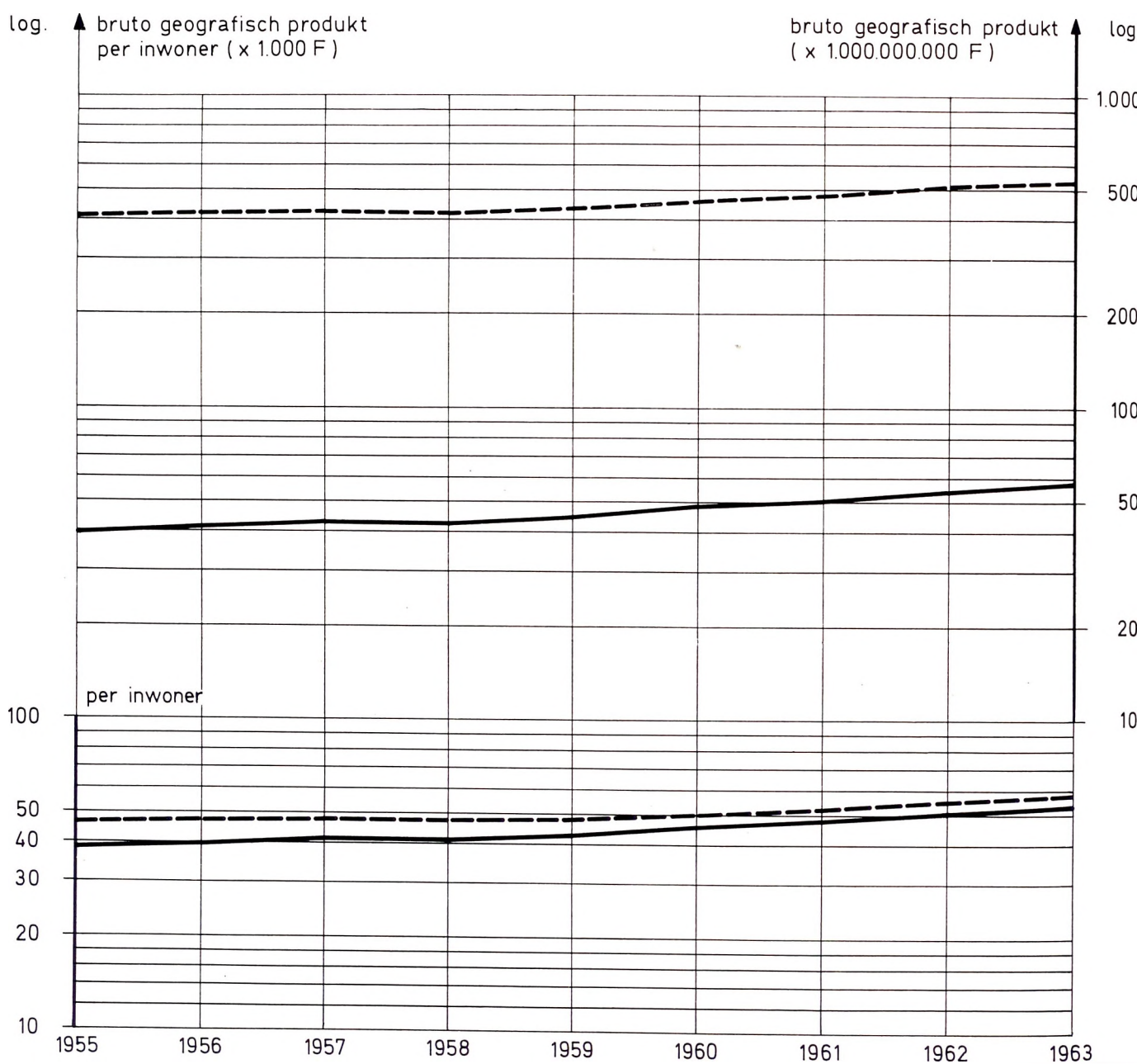
Bron : N.I.S.

Per provincie	Totaal produkt (in mln fr.)		Gemidd. groeipercent.	Produkt per inwoner (in 1.000 fr.)		Gemidd. groeipercent.
	1955	1963		1955	1963	
Antwerpen	63.906	89.981	4,4	47,1	61,5	3,4
Limburg	18.249	23.222	3,1	35,1	39,1	1,4
Oost-Vlaanderen	45.930	60.064	3,5	36,9	47,0	3,1
<i>West-Vlaanderen</i>	<i>39.721</i>	<i>57.354</i>	<i>4,7</i>	<i>38,6</i>	<i>53,1</i>	<i>4,1</i>
Henegouwen	57.161	65.047	1,7	45,7	52,0	1,7
Luik	52.036	63.361	2,5	52,7	62,7	2,2
Luxemburg	7.897	9.098	1,8	36,7	41,9	1,7
Namen	15.209	19.317	3,0	42,0	52,0	2,7
Brabant	10.562	148.012	4,1	57,2	73,1	3,1
Het Rijk	407.671	535.456	3,5	46,1	57,6	2,8

EVOLUTIE VAN HET BRUTO GEOGRAFISCH PRODUKT IN WEST-VLAANDEREN EN HET RIJK, 1955 - 1963

West-Vlaanderen: —————

Het Rijk: - - - - -

Gedurende de periode 1955-1963 werd in de provincie West-Vlaanderen een gemiddelde aangroei van het bruto geografisch produkt van 4,7 % gerealiseerd. Rekening houdend met de objectieven die in de verschillende West-Europese landen worden voorgehouden ligt dit percentage opvallend hoog. Voor dezelfde periode werd in ons land een jaarlijkse aangroei van 3,5 % verwezenlijkt. Hiermede komt de grens- en zee-provincie West-Vlaanderen op de eerste plaats in de rij van de Belgische provincies vóór de ekonomisch sterke provincies Antwerpen (4,4 %) en Brabant (4,1 %). De snelle expansie die de provincie West-Vlaanderen heeft doorgemaakt tijdens het jongste decennium tekent zich nog sterker af wanneer men het geografisch produkt niet enkel zuivert van de prijseffekten doch ook van de bevolkingsbeweging. De jaarlijkse groei per capita bedraagt voor West-Vlaanderen 4,1 % t.o.v. 2,8 % in het Rijk. De analoge percentages voor de provincies Antwerpen en Brabant bedragen respektievelijk 3,4 en 3,1 %. Op grond van de evolutie van de werkgelegenheid mag men het voor West-Vlaanderen vastgestelde groeipercentage extrapoleren voor de jaren 1964 en 1965.

Zoals blijkt uit nevenstaande grafiek is deze groei niet egaal gespreid over de beschouwde periode. Twee periodes tekenen zich duidelijk af nl. 1955-1959 en 1959-1963. Gedurende de tweede periode valt een duidelijke versnelling waar te nemen. Tijdens de eerste periode nam het bruto geografisch produkt toe van 39.721 miljoen in 1953 tot 44.906 miljoen in 1959; in 1963 werd een bruto produkt van 57.354 miljoen bereikt. Deze versnelling is niet typisch voor West-Vlaanderen; zoals uit het verloop van de curven blijkt, was deze echter meer uitgesproken in West-Vlaanderen dan in het Rijk.

Wat de sektoriële groei betreft valt het allereerst op dat in elke branche een toename is waar te nemen; m.a.w. ook de ekonomische branches met een teruglopend werkgelegenheidscijfer kennen een aangroei van de bruto toegevoegde waarde. Een sprekend voorbeeld is ongetwijfeld de primaire sektor.

De absolute groei heeft zich in West-Vlaanderen vooral voltrokken in de branches diensten (+ 3.378 miljoen), metaalverwerkende nijverheid (+ 3.126), textiel (+ 2.037), landbouw (+ 1.627), hout en meubelen (+ 1.141) en kleding en schoeisel (+ 1.036). Deze zes sektoren vertegenwoordigen samen 70 % van de aangroei van het bruto geografisch produkt van West-Vlaanderen. Merk verder op dat de be- en verwerkende nijverheid 53 % van de absolute aangroei uitmaakt.

De sektoren met de grootste relatieve groei zijn praktisch uitsluitend tot de industriële sektor te her-

4. De evolutie van het bruto geografisch produkt van West-Vlaanderen per branche, 1955-1963 (in mln fr.)

Bron : N.I.S.

Omschrijving	1955	1959	1963	Absolute aangroei 1955-1963	Index $\frac{1963}{1955} \times 100$
Landbouw, bosbouw en visserij	5.864	6.214	7.491	1.627	128
Extraktieve nijver- heden	2	3	5	3	—
Be- en verwerkende nijverheden	(10.985)	(13.792)	(20.244)	(9.259)	184
(a) Voedingsmiddelen, dranken en tabak	2.448	2.626	3.028	580	124
(b) Textiel	3.416	4.534	5.453	2.037	160
(c) Kleding en schoeisel	736	1.070	1.772	1.036	241
(d) Hout en meubelen	873	1.121	2.014	1.141	231
(e) Papier, drukkerij uitgeverij	263	281	388	125	148
(f) Chemie en aan- verwante nijver- heden	279	316	557	278	200
(g) Klei, keramiek, glas en cement	626	871	1.129	503	180
(h) IJzer, staal, non- ferro-metalen en garages	368	466	645	277	176
(i) Metaalverwer- kende nijverheid (incl. scheeps- bouw)	1.671	2.190	4.777	3.126	287
(j) Overige verwer- kende industrieën	305	317	461	156	151
Bouwnijverheid	2.960	2.790	3.549	589	120
Elektriciteit, gas en water	513	618	793	280	155
Handel, bank- en verzekeringswezen, woongebouwen	(7.774)	(7.996)	(9.315)	(1.541)	120
(a) Handel	4.299	4.315	5.111	812	119
(b) Financiële diensten en verzekeringen	459	557	929	470	202
(c) Woongebouwen	3.016	3.124	3.275	259	109
Vervoer en verkeer	1.798	2.035	2.505	807	139
Diensten	10.505	11.830	13.883	3.378	132
Totaal	39.721	44.906	57.354	17.633	144

leiden. Op één na overtreffen alle nijverheidsbranches het gemiddelde van de Westvlaamse groei ; in de tertiaire sektor overschrijden enkel de branches openbare nutsvoorzieningen en financiële diensten en verzekeringen het provinciaal gemiddelde.

Dat het groeitempo van de bruto toegevoegde waarde bij de industriële branches hoger ligt dan de niet-industriële branches is echter niet karakteristiek voor West-Vlaanderen, doch is voor ons land een algemene tendens. Daarenboven zijn de drie industriële branches met het hoogste groeiritme in West-Vlaanderen en in het Rijk dezelfde nl. metaalverwerkende nijverheid, kleding en schoeisel en hout en meubelen ; de volgorde is evenwel ongelijk.

Interessant is nog vast te stellen dat de snellere aangroei in West-Vlaanderen dan in het Rijk van het bruto geografisch produkt karakteristiek is voor praktisch alle in tabel 4 weerhouden branches. Enkel de branches openbare nutsvoorzieningen en handel maken hierop een uitzondering.

Besluit

De analyse van het bruto geografisch produkt bevestigt de eerder op grond van de werkgelegenheids-cijfers gereleveerde grondige wijzigingen die zich tijdens het jongste verleden in de provincie West-Vlaanderen hebben voorgedaan. West-Vlaanderen evolueerde van de traagste tot de snelst groeiende provincie van het land. Naar berekeningen van Dulbea vertoonde de Westvlaamse ekonomie tijdens de periode 1948-1953 slechts een accres in het geografisch produkt van 1,5 %¹ ; dit accres was het laagste van geheel het land. Tijdens de periode 1959-1963 was dit groeiritme gestegen tot 5,6 % per jaar of tot het hoogste van geheel het land. Hierdoor verstevigde West-Vlaanderen in sterke mate haar positie in de nationale ekonomie ; het aandeel steeg van 9,7 % in 1955 tot 10,7 % in 1963. Niettemin blijft dit percentage beneden het inwonersaandeel. Terzelfdertijd onderging de ekonomische structuur een grondige wijziging. Het aandeel van de secundaire sektor groeide zeer sterk aan (van 34,5 % in 1955 tot 41,4 % in 1963) terwijl zich daarenboven in de industrie een gewenste diversifikatie voltrok vooral dank zij de ontplooiing van de metaalverwerkende nijverheid. Deze verschuiving geschiedde ten nadele van de primaire sektor en de tertiaire sektor, de diensten uitgezonderd.

¹ G. Chaput, 'Les produits intérieurs provinciaux, 1948-1953-1959', Cahiers économiques de Bruxelles, n° 13, 1962, blz. 9.

het ander woord voor draad is

BEKAERT

Verkoopkantoren
in Europa :

**ZWEVEGEM / BRUSSEL / DEN HAAG
BAD HOMBURG / PARIJS / MILAAN**

Tréfileries Léon Bekaert PVBA, Zwevegem

Tel. : 752.91 (13 lijnen)

de posterijen in West-Vlaanderen

Het Bestuur van Posterijen staat in, naast de behandeling van de briefwisseling, voor een ganse reeks andere bewerkingen o.m. voor de verkoop van zegels en waarden, de aanneming en uitbetaling van postwissels, stortingsbulletins en assignaties, de medewerking aan de dienst der Algemene Spaar- en Lijfrentekas, de invordering van wissels, kwijtschriften enz. en voor een bepaalde medewerking aan de dienst der postcolli en aan het telefoon- en telegraafverkeer van de R.T.T.

Deze uitgebreide dienstenverlening die een eigen plaats heeft verworven in de moderne maatschappij, wordt gerealiseerd door een authentieke staatsdienst. Waar andere aanverwante overheidsdiensten zoals de R.T.T. en de Regie van de Luchtwegen een eigen statuut hebben verworven, is het Bestuur van Posterijen een sterk-gecentraliseerde staatsdienst gebleven, voor zijn investeringen en zijn dienstuitbreidingen gebonden door de strakke regels van de éénjaarlijkse begrotingen en voor zijn inkomsten, door de algemene prijzenpolitiek van de diverse regeringen.

Organisatorisch wordt het postwezen bestuurd vanuit het hoofdbestuur. Verder is het land onderverdeeld in 12 gewestelijke direkties, die telkens overeenkomen met een provincie, met uitzondering van de Brusselse agglomeratie, het sorteerkantoor Brussel X en de spoorwegkantoren, die afzonderlijke gewesten vormen. Ter plaatse zorgen de kantoren, hiërarchisch ingedeeld naar hun taak en belangrĳheid, voor de praktische uitvoering.

Onderscheid platteland - agglomeratie

Uiteraard is er een merkelijk onderscheid tussen de werking van de postdiensten in de landelijke zones en in de agglomeraties.

De bewoners van landelijke zones (woningen die buiten de kom van grote steden en gemeenten liggen of deel uitmaken van kleine dorpskernen of van kernen waar geen enkel postkantoor is opgericht) kunnen voor nagenoeg elke postverrichting die 10.000 fr. niet overtreft, terecht bij de besteller.

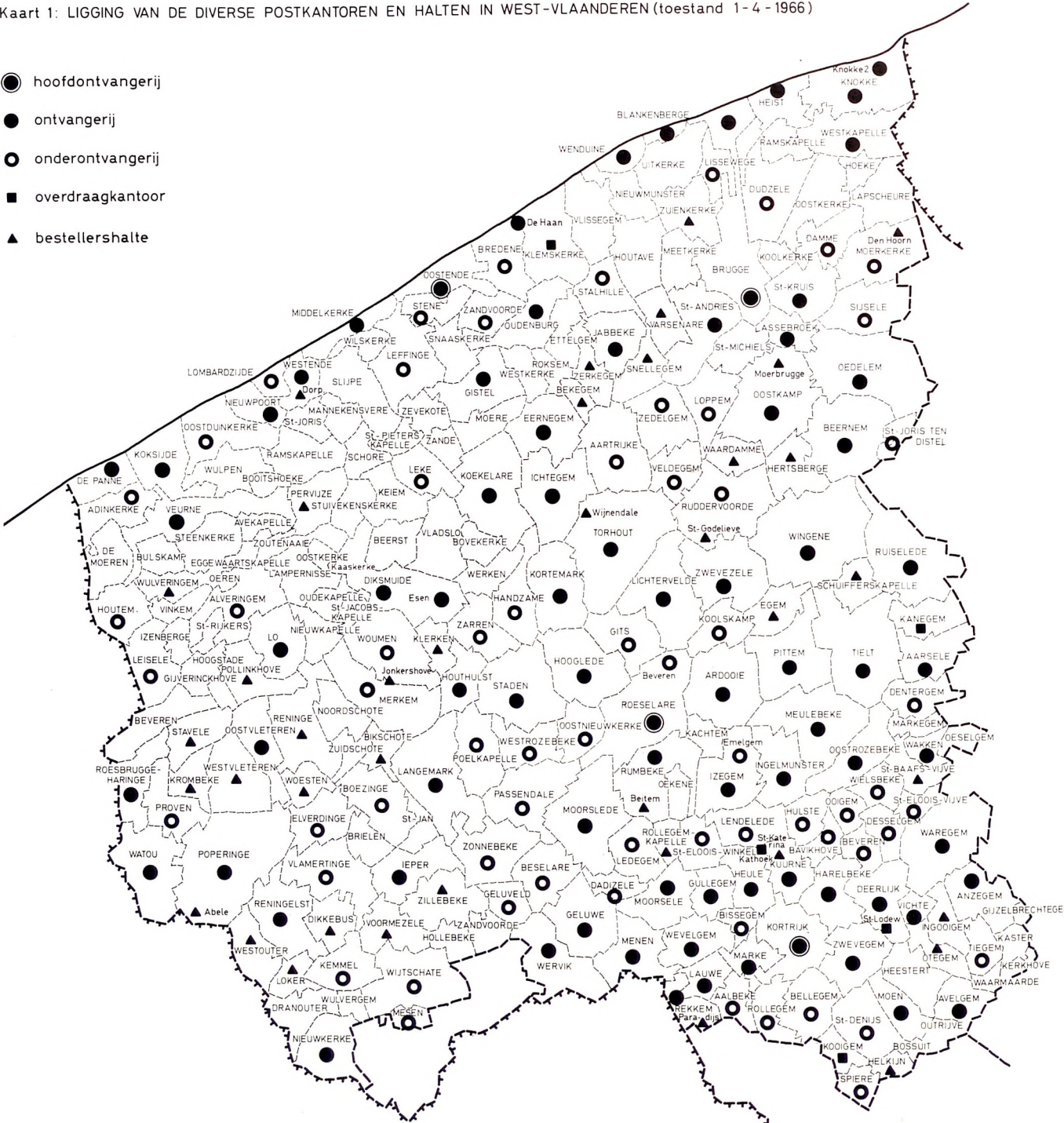
Zo door het ontstaan van nieuwe woonkernen (volkswoningen en villawijken) of door de expansie van bestaande kernen de verrichtingen te talrijk worden, de financiële verrichtingen te lang duren of de bedragen te hoog oplopen, wordt een loket geopend voor een tijdsduur per dag die in overeenstemming is met de geraamde verrichtingen.

Men start meestal met een loketopening van 1 à 2 uur, met de uitreiker als bedienaar. Deze 'bestellershalten' beperken de geldverhandelingen tot 10.000 fr. bij een uitreiker te voet of per fiets. Voor de gemotoriseerde bestellers is er geen beperking van de geldverhandelingen in hun 'gemotoriseerde halte' of loket.

Eénmaal een halte gevestigd, worden er nauwkeurige statistieken van de bewerkingen bijgehouden, zodat de openingsuren kunnen aangepast worden. Vanaf 4 uur openstelling wordt een bestellershalte een onderontvangerij : er ontstaat een volwaardig postkantoor. Het enig criterium is daartoe het aantal aangeboden verrichtingen en niet het aantal inwoners noch het aantal huizen van de woonkern.

In de agglomeraties is de scheiding tussen bestelling van de poststukken en de andere bewerkingen van meetaf ingevoerd. De bevolkingsaangroei van de agglomeraties en het breder gebruikmaken van de diensten der posterijen voor allerlei financiële verrichtingen brengen mee dat de bestaande hoofdkantoren in de centra meestal te weinig loketten kunnen openstellen en dat de bewoners van de buiten-

Kaart 1: LIGGING VAN DE DIVERSE POSTKANTOREN EN HALTEN IN WEST-VLAANDEREN (toestand 1-4-1966)

wijken vaak ver verwijderd zijn van een postkantoor. Daarom neemt het bestuur van Posterijen zijn toevlucht tot de vermenigvuldiging van 'bijkantoren', 'agentschappen' (voor beperkte geldverhandelingen) en 'hulppostkantoren' (verkoop van zegels in winkels).

De laatste jaren werden ook reeds heel wat 'postzegelverdelers' (muurapparaten) op drukke plaatsen aangebracht. Het aantal brievenbussen wordt stelselmatig opgevoerd, het aantal lichten vermeerderd en dit in functie van de nuttige verzendingsmogelijkheden.

Tenslotte worden de verwerkingen van de briefwisseling sterk geautomatiseerd, terwijl de aanvoer van de briefwisseling voor de uitreiking onafhankelijk wordt gemaakt van het openbaar vervoer, door het inschakelen van eigen vrachtwagens en wagens van het privé-vervoer. Aansluitend daarop wordt momenteel een tienjarenplan uitgewerkt om de landelijke bestelling per autovoertuigen te laten geschieden.

De postdienst in West-Vlaanderen

1. Organisatie

Over de provincie West-Vlaanderen zijn 229 postkantoren verspreid. Tabel 1 toont de evolutie aan sedert 1947.

1. Evolutie van de postkantoren in Westvlaanderen, 1947 - 1965.

Kantoren	1947	1962	1965
Hoofdontvangerijen	3	4	4
Ontvangerijen 1e klasse	8	10	13
» 2e klasse	5	12	14
» 3e klasse	24	32	32
» 4e klasse	24	17	23
Onderontvangerijen	76	71	74
Overdraagkantoren	16	8	5
Bijkantoren	16	21	16
Agentschappen	26	8	7
Halten	15	36	41
Totalen	213	219	229

De ligging van de ontvangerijen (kaart 1) toont aan dat de streken met een grote economische activiteit, onder postaal opzicht ook het best verzorgd zijn :

de zone Kortrijk-Menen-Roeselare, de Brugse agglomeratie en de kuststreek. De grote centra van deze zones beschikken overigens over meerdere kantoren : de Brugse agglomeratie : 13 kantoren ; de Oostendse agglomeratie : 10 ; Kortrijk : 5 ; Roeselare : 4 ; Menen, Knokke, Blankenberge : 3 ; Izegem, Waregem, Zeebrugge, Nieuwpoort, Koksijde, Oostduinkerke, De Panne : 2.

In 17 postkantoren is een openbare telefooncel opgesteld en in 78 kantoren kan het publiek telegrammen verzenden.

In 93 hulppostkantoren worden de meest-courante zegelwaarden verkocht, terwijl reeds 108 automatische postzegelverdelers opgesteld staan.

Voor de verzending zijn er 1.350 brievenbussen over gans de provincie verspreid. Regelmatig worden kleine bussen vervangen door types met een grotere capaciteit. In nieuwe woonwijken wordt een bus geplaatst zodra dit nuttig wordt geoordeeld. De evolutie in enkele centra tussen het jaar 1960 en 1965 is als volgt :

2. Evolutie van het aantal brievenbussen in West-Vlaanderen, 1960 - 1965.

Stad	Aantal brievenbussen in	
	1960	1965
Brugge	71	88
Kortrijk	44	50
Oostende	61	67
Roeselare	29	34

In al de belangrijke centra geschieden de lichten der brievenbussen per auto.

Om de diverse bewerkingen die de verzendingen voorafgaan te rationaliseren, werd besloten de twee belangrijkste sorteerkantoren van de provincie te moderniseren. In Brugge zal dit geschieden in de loop van 1967 en te Kortrijk in 1968, na voltooiing van de nieuwbouw die op 26-5-66 werd aanbesteed.

De motorisering van de post geschiedt op meerdere niveaus. Om de morgenkoeriers tijdig in de uitreikingskantoren aan te voeren werden rondritten per vrachtwagen ingelegd (zie kaart 2).

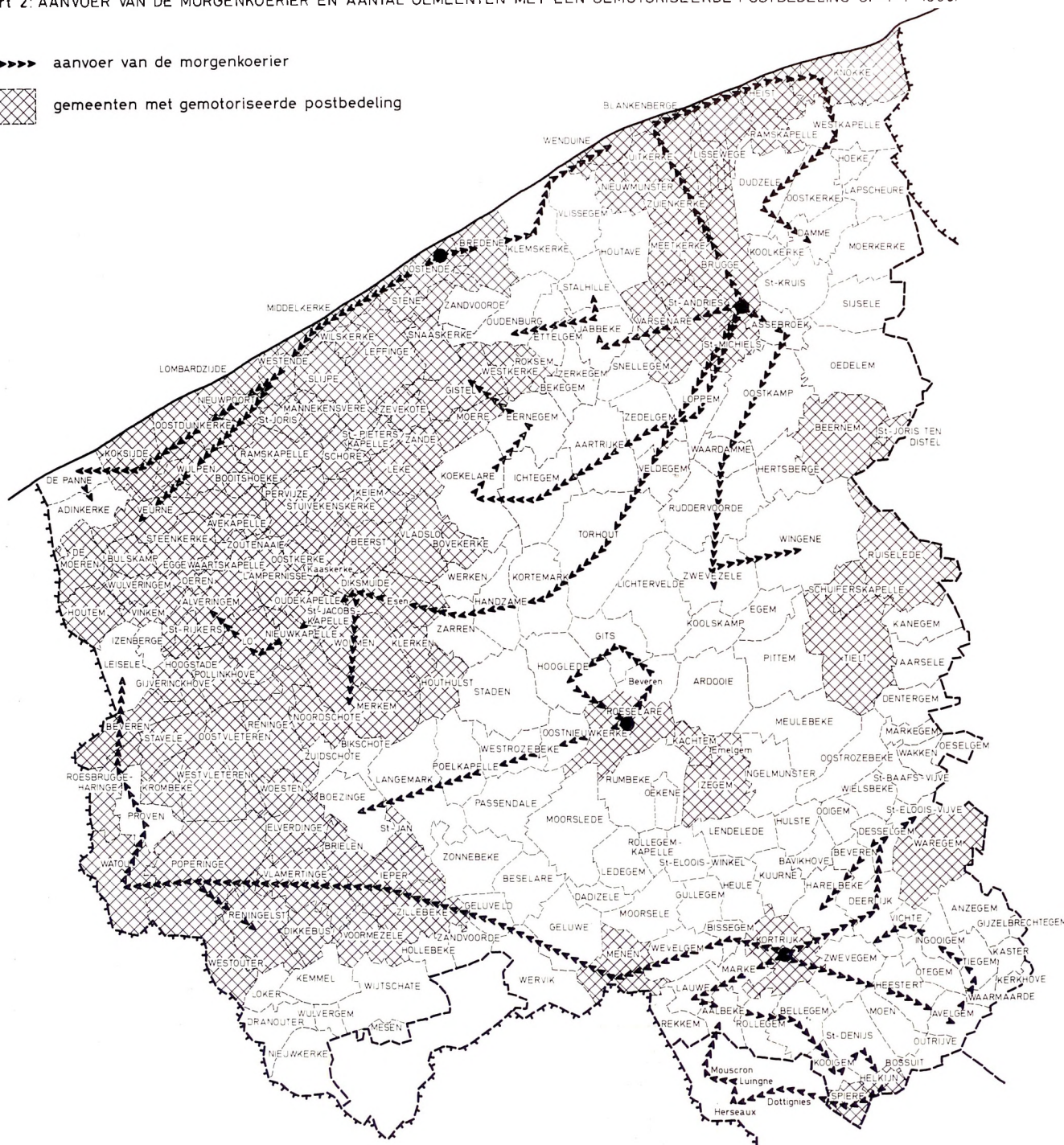
De uitreiking zelf zal worden gemotoriseerd waar zij financieel verantwoord is : kaart 2 toont aan in welke mate het projekt geografisch werd gerealiseerd.

Kaart 2: AANVOER VAN DE MORGENKOERIER EN AANTAL GEMEENTEN MET EEN GEMOTORISEERDE POSTBEDELING OP 1-1-1966.

➡➡➡➡➡ aanvoer van de morgenkoerier

gemeenten met gemotoriseerde postbedeling

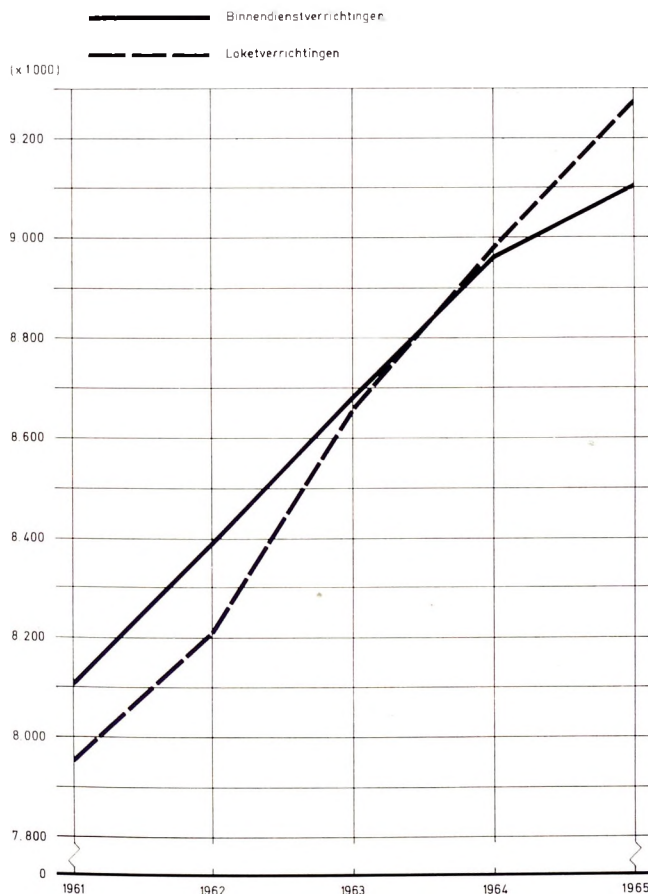
Het autopark omvat 159 voertuigen. Het opgestelde tienjarenplan beoogt daarenboven een reductie van 153 uitreikingscentra tot 116.

Wat de medewerking van het publiek betreft bij de uitwerking van de motorisatie en snellere bedeling : momenteel laten 26 % der vóór 1958 opgetrokken huizen en 20 % van de na deze datum gebouwde woningen in West-Vlaanderen te wensen over voor wat betreft de plaats van hun brievenbus.

2. De verrichtingen

De stijging van de algemene postverrichtingen wordt zeer duidelijk onderstreept door grafiek 1.

Grafiek 1: AANTAL POSTVERRICHTINGEN IN WEST-VLAANDEREN.

Typisch voor West-Vlaanderen is wel de zeer hoge seizonale vermeerdering van het postverkeer in de kustgemeenten (zie grafiek 2).

Ook de financiële verrichtingen stegen in West-Vlaanderen zeer snel, nl. met nagenoeg 50 % tussen 1961 en 1965 :

1961 : 64.180 miljoen

1962 : 69.723

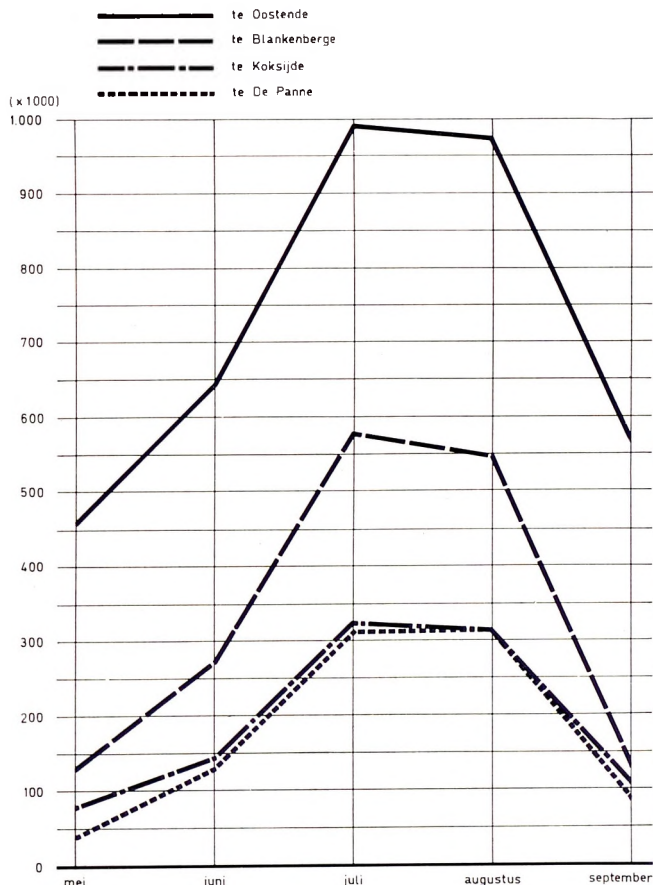
1963 : 73.220

1964 : 82.018

1965 : 92.149

Een belangrijk deel van deze financiële verrichtingen staat op rekening van de Algemene Spaar- en Lijf-

Grafiek 2: BRIEFWISSELING AFGESTEMPELD MET DE ELECTRICHE STEMPELMACHINE: ZOMERPERIODE 1965.

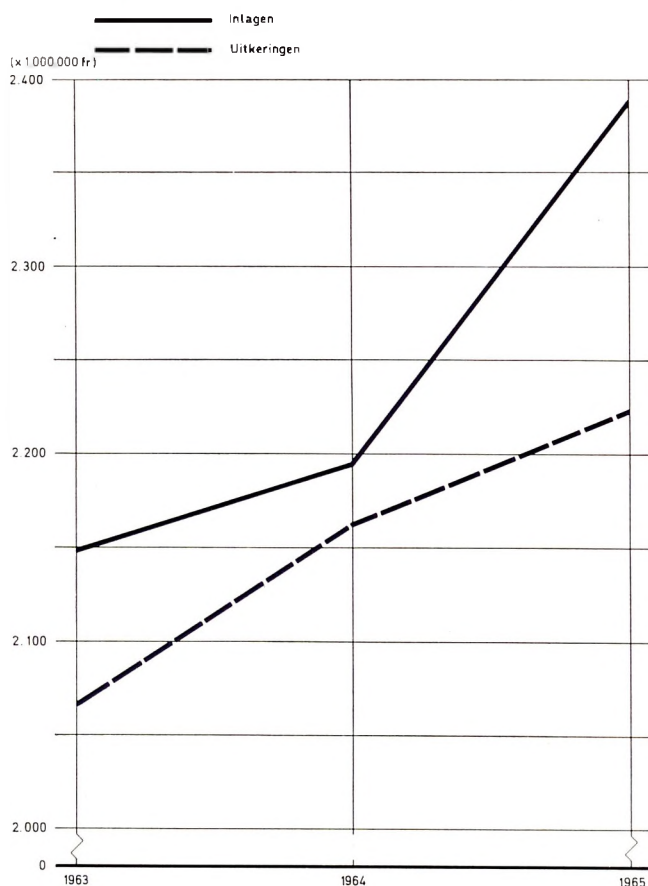

rentekas (grafiek 3). Onderstaande tabel toont aan welk het aandeel is van de Westvlaamse bevolking in de verrichtingen van de A.S.L.K.

3. Spaarverrichtingen bij de A.S.L.K. voor West-Vlaanderen en het Rijk, 1963-1965

	Inlagen (in miljoenen)			Uitkeringen (in miljoenen)		
	Rijk	West-Vl.	%	Rijk	West-Vl.	%
1963	24.683	2.149	8,64	23.491	2.065	8,79
1964	25.778	2.195	8,50	26.219	2.160	8,24
1965	30.141	2.388	7,92	26.277	2.123	8,08

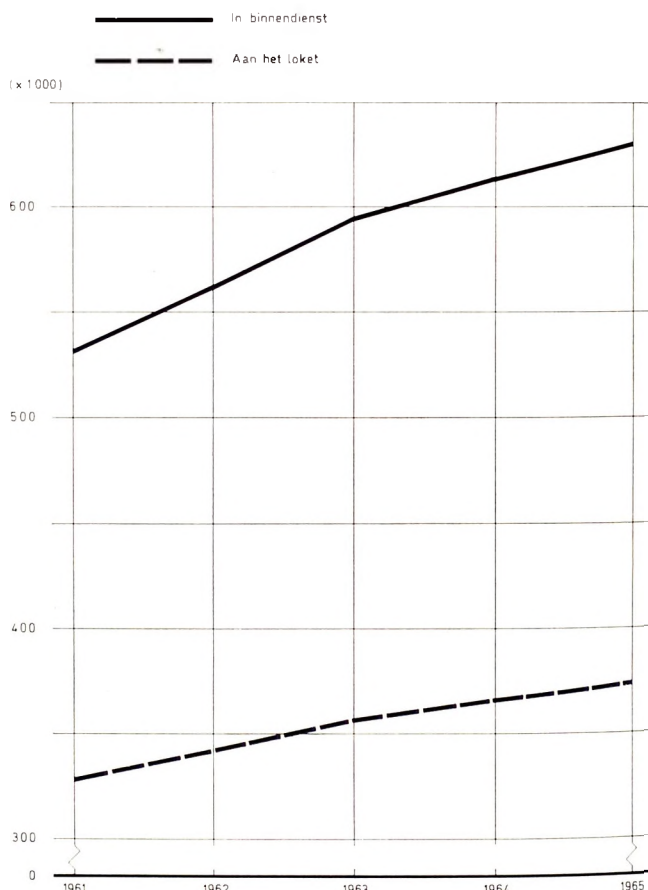
Grafiek 3: VERRICHTINGEN VOOR REKENING VAN DE ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTOKAS IN DE PROVINCIE WEST-VLAANDEREN.

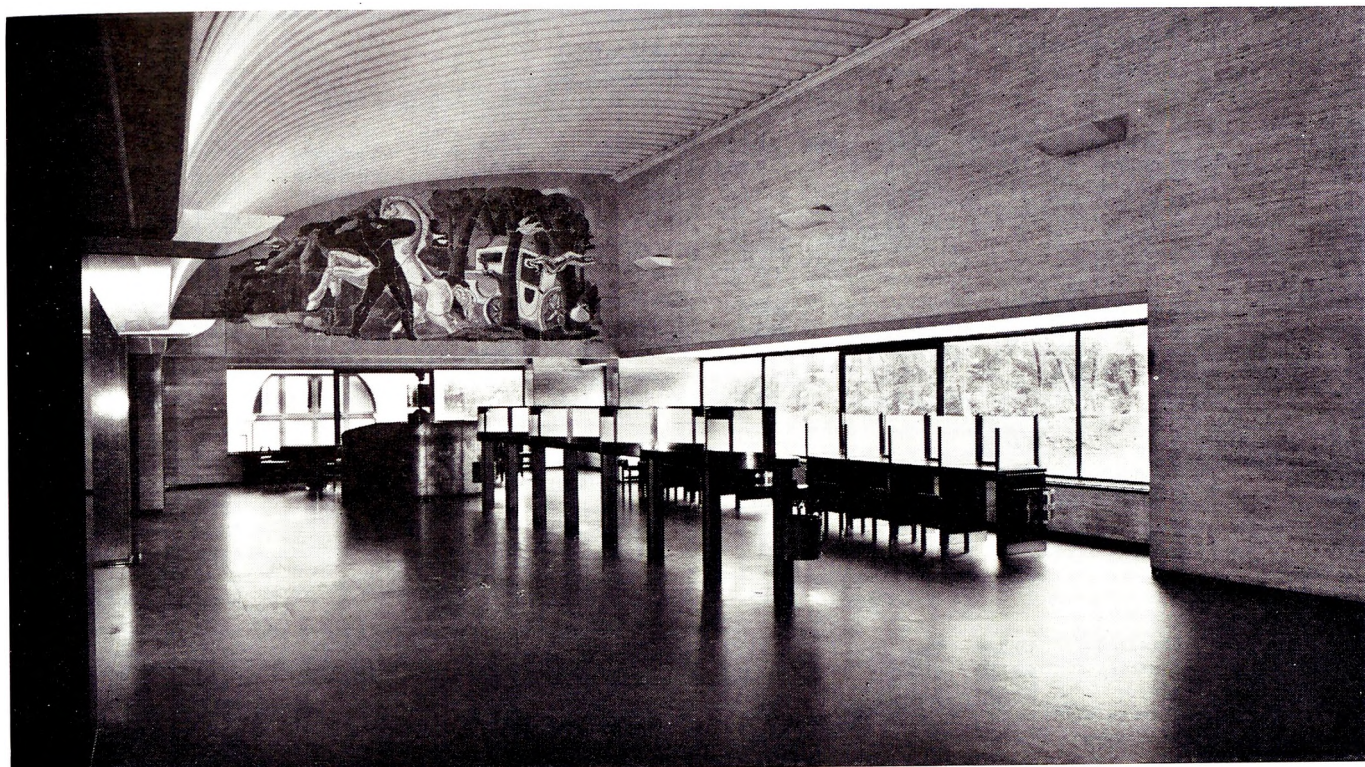

3. Personeel

Dat de aangroei van de verrichtingen, zoals hoger beschreven, ook meer dienstprestaties met zich brengt wordt duidelijk aangetoond in grafiek 4. Deze prestaties worden verricht door de 643 beambten en 1.748 bestellers die het postpersoneel in West-Vlaanderen uitmaken. De groei van de effectieven volgt echter in een vertraagd tempo de aangroei van de verrichtingen. Nauwkeurige berekeningen wezen uit dat nog 40 beambten en 172 eenheden bestellers- en werklidenpersoneel aangeworven zouden moeten worden om een normale dienstuitvoering te verzekeren. Hetzelfde geldt voor de prestaties in juli en augustus, waar het bestellerseffektief in de kustkantoren met 125 eenheden en het effectief van

Grafiek 4: AANTAL GEPRESTEERDE UREN.

beambten met 50 zou dienen opgevoerd te worden. Slechts een miniem deel wordt daarvan gerealiseerd met behulp van studenten, veelal verwanten van West-vlaamse postbedienden. De andere prestaties worden uitgevoerd ten koste van het verlof en de rusttijd van de beschikbare personeelsleden.

4. Lokalen

Het Bestuur van Posterijen heeft een zeer grote achterstand inzake lokalen in te halen. West-Vlaanderen kent ongeveer dezelfde toestand als de rest van het land. Slechts 25 der 85 ontvangerijen zijn in staatslokalen ondergebracht. Amper een tiental daarvan beantwoorden nog aan de behoeften inzake ruimte, comfort en hygiëne: Den Haan, Esen, Kortrijk 1, Middelkerke, Oostende 1, Oostende X, Oostvleteren, Veurne.

Nochtans zijn er bemoedigende vooruitzichten:

1. op 26-5-66 werd de nieuwbouw, geraamd op 36 miljoen, voor een ruim en modern sorteerkantoor te Kortrijk, in aanbesteding gegeven;
2. de laatste hand wordt gelegd aan de plannen voor nieuwbouw te St.-Andries, Gistel, Heist, Koksijde, Waregem, Wenduine, Wingene;

3. er werden bouwterreinen aangekocht te Avelgem, Deerlijk, De Panne, Ichtegem en Roeselare;
4. er worden onderhandelingen gevoerd over de aankoop van bouwgrond te Anzegem, Ardooie, Izegem, Koekelare, Langemark, St.-Kruis en Zwevegem;
5. in de loop van dit jaar zullen de kantoren Ingelmunster, Ruiselede en Westkapelle ondergebracht worden in behoorlijke gehuurde lokalen.

Dank zij het speciale krediet dat de regering heeft vastgelegd voor het optrekken van postkantoren mag de verwezenlijking van enkele dezer projecten in een nabije toekomst toch worden verhoopt.

5. Besluit

Niettegenstaande zware moeilijkheden inzake personeel, lokalen en materieel bleef de organisatie van de postdienst in West-Vlaanderen de economische expansie der provincie op de voet volgen.

Er mag gehoopt worden dat, in een min of meer nabije toekomst het publiek in behoorlijke lokalen zal kunnen bediend worden en dat het personeel in meerdere kantoren van betere arbeidsvoorwaarden zal kunnen genieten.

de bevolking van de westvlaamse gemeente

Arrondis- sement	12.500 en meer inwoners		12.499 – 7.500 inwoners		7.499 – 4500 inwoners		4.499 – 1.500 inwoners							
Brugge	Assebroek	15.028	Blankenberge	10.334	Beernem	5.915	Aatrijke	4.272						
	Knokke	14.152	Heist	9.256	Oedelem	5.086		Dudzele	2.099					
	St.-Andries	14.710	Oostkamp	8.427	Ruddervoorde	5.047		Jabbeke	3.197					
	Torhout	14.045	St.-Kruis	12.379	Zedelgem	4.922		Lissewege	2.070					
	Brugge	52.424	St.-Michiels	11.174				Loppem	2.994					
Diksmuide					Diksmuide	6.539	Handzame	3.263						
					Koekelare	6.389		Houthulst	3.110					
					Kortemark	5.821		Klerken	1.856					
								Merkem	2.514					
							Vladslo	1.660						
Ieper	Ieper	18.339			Geluwe	5.988	Beselare	2.441						
	Poperinge	12.584			Langemark	4.746		Boezinge	1.906					
	Wervik	12.764						Elverdinge	1.646					
								Geluvelde	1.528					
								Nieuwkerke	1.834					
							Passendale	3.121						
							Poelkapelle	1.974						
Kortrijk	Harelbeke	18.339	Deerlijk	9.626	Avelgem	5.386	Aalbeke	2.617						
	Kortrijk	45.152	Heule	9.421	Bissegem	5.103		Bavikhove	2.714					
	Menen	22.493	Kuurne	12.011	Gullegem	7.380		Beveren	4.446					
	Waregem	16.771	Lauwe	7.701	Lendelede	4.938		Heestert	2.318					
	Wevelgem	13.228	Zwevegem	11.418	Marke	4.958		Ingooigem	2.177					
					Moorsele	4.894		Otegem	2.072					
Oostende	Oostende	57.359	Bredene	9.311	Eernegem	5.886	Klemskerke	3.609						
			Stene	8.965	Gistel	6.026		Leffinge	1.793					
					Ichtegem	5.762		Lombardsijde	1.642					
					Middelkerke	5.286		Oudenburg	3.459					
						Westende	2.724							
Roeselare	Izegem	22.644	Ingelmunster	9.922	Ardozie	7.141	Moorslede	6.892	Dadizele	2.960				
	Roeselare	39.834	Rumbeke	9.726	Hooglede	4.985					Staden	5.537	Gits	3.517
					Lichtervelde	7.308								
Tielt	Tielt	13.777	Meulebeke	10.562	Oostrozebeke	6.114	Wingene	7.221	Aarsele	3.107				
					Pittem	4.795					Zwevezele	5.304	Dentergem	2.637
					Ruiselede	5.094								
Veurne					Koksijde	6.437			Adinkerke	2.710				
					Nieuwpoort	7.178					Alveringem	1.904		
					De Panne	6.709								
					Veurne	7.460								
	1964	1965	1964	1965	1964	1965			1964	1965				
Gemeenten	16	17	16	15	33	33			76	75				
Inwoners	387.825	403.027	159.809	149.933	192.584	194.247			202.668	202.293				

minder dan 1.500 inwoners									
Moerkerke	2.938	Veldegem	3.986	Damme	1.046	Lapscheure	484	Snellegem	1.236
Sijsele	3.742	Wenduine	1.797	Hertsberge	1.061	Meetkerke	466	Stalhille	843
St.-Joris	1.798	Westkapelle	2.540	Hoeko	224	Nieuwmunster	329	Waardamme	1.194
Uitkerke	3.452	Zerkegem	1.502	Houtave	504	Oostkerke	816	Zuikenkerke	965
Varsenare	1.986			Koolkerke	1.264	Ramskapelle	458		
Woumen	2.884			Beerst	1.226	Lo	1.125	Pollinkhove	949
Zarren	2.536			Bovekerke	1.083	Nieuwkapelle	561	Reninge	1.291
				Keiem	1.233	Noordschote	428	St.-Jacobs-Kapelle	145
				Lampernisse	235	Oostkerke	320	Stuivekenskerke	183
				Leke	1.413	Oudekapelle	208	Werken	1.386
Reningelst	1.989			Bikschote	703	Loker	714	Westvleteren	1.400
Roesbrugge	1.509			Brielen	940	Mesen	1.091	Woesten	1.366
Vlamertinge	3.738			Dikkebus	1.035	Oostvleteren	1.429	Wulvergem	320
Watou	2.539			Dranouter	825	Proven	1.492	Zandvoorde	693
Wijtschate	2.343			Hollebeke	738	St.-Jan	1.017	Zuidschote	410
Zillebeke	1.808			Kemmel	1.335	Voormezele	1.044		
Zonnebeke	3.492			Krombeke	873	Westouter	1.360		
Rollegem	2.496	Hulste	3.197	Bossuit	466	Kooigem	726		
St.-Eloois-Vijve	2.567	Moen	2.630	Spieere	834	Outrijve	1.065		
Vichte	3.070	Rekkem	4.464	Gijzelbrechtegem	263	Waarmaarde	656		
Anzegem	4.288	St.-Denijs	2.535	Helkijn	1.004				
Bellegem	3.291	Tiegem	1.849	Kaster	714				
Desselgem	4.404			Kerkhove	871				
Zandvoorde	1.928			Bekegem	1.005	Schoere	285	Westkerke	1.459
				Ettelgem	1.232	St.-Pieters-Kapelle	201	Wilskerke	483
				Mannekensvere	357	Slijpe	1.112	Zande	352
				Moere	1.132	Snaaskerke	1.048	Zevokote	682
				Roksem	1.106	Vlissegem	1.464		
Ledegem	4.139	Westrozebeke	2.052	Oekene	1.232				
Oostnieuwkerke	3.480			Rollegem-Kapelle	1.254				
St.-Eloois-Winkel	3.461								
Ooigem	2.563	Wielsbeke	2.964	Egem	1.390	Oeselgem	1.153		
St.-Baafs-Vijve	2.212			Kanegem	1.107	Schuijterskapelle	1.061		
Wakken	2.552			Markegem	804				
				Avekapelle	455	Izenberge	567	Stavele	870
				Beveren	1.012	Leisele	1.000	Steenkerke	525
				Booitshoeke	130	De Moeren	172	Vinkem	426
				Bulskamp	675	Oeren	75	Wulpen	694
				Eggewaartskapelle	277	Pervijze	1.080	Wulveringem	585
				Gijverinkhove	421	Ramskapelle	677	Zoutenaai	29
				Hoogstade	473	Sint-Joris	371		
				Houtem	963	Sint-Rijkers	179		
1964		1965							
99		100							
78.195		79.665							

TEXTIELRUBRIEK

De drie maanden vertraging van de statistische gegevens laat slechts toe de evolutie in cijfergegevens te situeren van het eerste kwartaal. Nochtans is het als een opvallend feit te beschouwen dat de textielactiviteit een mindere seizoeninzinking heeft gekend in de maanden mei-juni-juli dan de gebruikelijke. De activiteit heeft zich op een eerder hoog peil gehandhaafd.

De produktie lag in de *vlaserij* 3 % hoger dan in het eerste kwartaal 1965. De aanvoer van garens in de weverij kende een gelijklopende stijging, maar er werd een meer dan proportionele stijging van de invoer van franse garens vastgesteld. Ook de uitvoer steeg met 3 % en dit zowel in het algemeen als naar de Verenigde Staten.

In de *tapijts* bleef de verbetering aanhouden. Er is een algemene stijging van de uitvoer met 4 % in het eerste kwartaal. Er is vooral een snelle stijging van de tapijten in man-made vezels die een toename kenden van 18 %. Bij de wol tapijten is er een matige stijging (+ 7 %) en een beperkte stijging bij de jutetapijten (+ 3 %). Enkel de sektor katoentapijten kende een verdere daling (— 10 %).

In de *épinglé* was er een lichte daling bij de uitvoer (— 5 %).

De daling was het sterkst bij de wollen *épinglé* (— 30 %), merklijk minder echter bij de katoen*épinglé* (— 5 %). De produktie van *épinglé* uit kunstmatige vezels nam verder toe (+ 8 %). Dit bevestigt de strekking tot verdere toename in alle sectoren van de nieuwe vezels.

In de sektor fluweel werd in tegenstelling met de *épinglé* een sterke toename genoteerd, namelijk met 20 %. Dit is echter het resultaat van opvallende stijgingen en dalingen :

Katoenfluweel	+ 53 %
Fluweel uit kunstmatige vezels	+ 60 %
Wollen fluweel	— 11 %
Vlasfluweel	— 30 %

Het beslissende probleem voor de komende maanden is de intensiteit van de seizoenherneming. Gezien de geringe seizoensdaling zal een gematigde herneming terug een zeer hoge activiteit meebrengen.

De vooruitzichten blijken goed te zijn in de vlassector, in fluweel van katoen en van kunstmatige vezels alsmede in de branche van de wol tapijten en van de tapijten uit man-made vezels.

Een verdere toename in alle artikelen van kunstmatige vezels is waarschijnlijk en bij een behoorlijke herneming in september moet dit overigens niet ten schade van deze echt natuurlijke vezels gebeuren.

A. Dequae.

VLASVEZELBEREIDING

De Belgische vlasmarkt is nog steeds overvoerd. Een te groot aanbod houdt de marktprijs beneden het rendabiliteitspeil zodat men terecht over breekprijzen kan spreken.

Tal van ondernemers uit de vlasserswereld zoeken naar een andere bestaansmogelijkheid. Tijdens de crisisjaren 1956-1958 waren het bijna uitsluitend de kleine ondernemers, huurders van de bedrijfsuitrusting, die het beroep van vlasbereider verlaten hebben. Zij konden het voordeel der valorisatie van de lemen niet zo gemakkelijk realiseren als diegenen die eigenaar zijn van een volledig industrieel complex en het is een huurder van de bedrijfsuitrusting moeilijker het werk rationeel en efficiënt te organiseren daar hij bij het voeren van zijn bedrijfsbeleid steeds moet rekening houden met de eisen van de verhuurders en met de belangen van de andere huurders.

Het gemis aan rendabiliteit gedurende twee opeenvolgende jaren brengt er sommige eigenaars van roterijen en zwingelarijen toe een overschakeling op een andere beroepsactiviteit te betrachten. In de rubriek der middelgrote ondernemingen blijft de uitschakeling niet meer beperkt tot de vlasserijen waarvan de eigenaar wegens het bereiken van een gevorderde leeftijd zijn beroepsactiviteit stopzet en geen opvolgers heeft bij de gezinsleden. Er zijn nu ook bekwame jonge bedrijfsleiders die de vlasbereiding vaarwel zeggen.

Deze toestand is in de eerste plaats het gevolg van de uitbreiding der Franse vlasproduktie.

Onze uitvoer van gezwingeld vlas bereikte in 1965 het volume van 501.560 balen tegen 440.285 balen in 1964. Deze stijging met bijna 14 t.h. vindt echter haar oorsprong in de wederuitvoer van uit Frankrijk geïmporteerde spinklare vlasvezels. Deze import neemt van jaar tot jaar toe en heeft in 1965 een nieuw record bereikt. Daaruit blijkt andermaal dat de Franse vlasnijverheid de onze steeds verder verdringt.

Het is normaal dat de slechte toestand in de vlassector een onmiddellijke terugslag heeft op de uitzaai. Het Westers vlasareaal kende reeds in 1965 een gevoelige teruggang ten aanzien van 1964. In acht genomen dat de vlasvezelprijzen van 1965 gemiddeld 13 à 14 t.h. lager waren dan in 1964 was men algemeen overtuigd dat er een nieuwe drastische vermindering van de uitzaai in 1966 zou geregistreerd worden.

Aan de hand van peilingen in de officiële landbouwtelling van 15 mei 1966 moet voor ons land een vermindering met minstens 13 t.h. genoteerd worden. In Nederland zal de teruggang wellicht nog groter zijn dan in ons land. Frankrijk heeft daarentegen uitbreiding gegeven aan de vlasuitzaai. Deze tegengestelde evolutie van de produktie bevestigt eens te meer dat de verschuiving naar Frankrijk zich verder doorzet.

De oorzaak dient niet ver gezocht te worden. De vervalste concurrentievoorwaarden die in hoofdorde een uitvloeisel zijn van de Franse steunmaatregelen, bereiken

het door onze zuiderburen vooropgezette doel, n.l. de expansie van de Franse vlasproductie. De Belgische vlassers zijn de gedupeerden van deze ontwrichting. Het Frans Landbouwfonds (F.O.R.M.A.) beschikt voor steun aan de vlassector voor de campagne 1966-1967 over volgende kredieten :

7.100.000 F.F.	voor de toeslag van 6 t.h. op de verkoopprijs der vlasvezels,
4.950.000 F.F.	voor de vlasteeltpremie,
2.700.000 F.F.	subventie aan de 'Comptoir Linier',
600.000 F.F.	subventie voor het technisch programma,
450.000 F.F.	subventie voor de zaaizaadproductie,
420.000 F.F.	subventie voor de beroepsorganisatie (G.N.I.L.).

16.220.000 F.F. hetzij 162.200.000 Belgische Frank.

Het zijn vooral de steunmaatregelen zoals de 6 t.h. toeslag op de verkoopprijs van vlasvezels en de subventie aan het verkooporgaanisme 'Comptoir Linier', die de concurrentie vervalsen ten nadele van de Belgische vlasbereiders.

De Commissie van de E.E.G. heeft de macht niet om ter zake in te grijpen ten einde de door deze discriminatie ontstane concurrentievervalsing te bestrijden daar op het vlas nog geen gemeenschappelijke marktordening wordt toegepast.

Het Belgisch Ministerie van Landbouw acht het niet aangewezen in ons land een vlaspolitiek te voeren die op de Franse maatregelen is afgestemd, waardoor wij zeer snel terrein verliezen.

De Belgische vlasindustrie is aan haar lot overgelaten en de vraag wordt gesteld wat er nog van onze vlasbereiding zal overblijven wanneer de E.E.G. (vóór 1-1-1970) uiteindelijk zal overgaan tot een harmonisatie van de ten gunste van de vlassector in de drie vlasverbouwende lidstaten van de Euromarkt toegepaste steunmaatregelen ?

A. Delbecq.

LANDBOUW

Einde juli hebben de landbouwministers van de E.E.G.-landen, na lange onderhandelingen, belangrijke beslissingen getroffen die voor de toekomst van onze landbouw van zeer grote betekenis zijn.

In tegenstelling met wat aanvankelijk werd gevreesd, werd de vooropgestelde lage melkprijs niet weerhouden. Deze werd vastgesteld op het niveau van de Belgische melkprijs. De suikerbietproducenten kregen eveneens voldoende. De landbouwers zullen niet enkel een hogere prijs ontvangen voor de geleverde bieten, doch daarbij werd een voldoende hoog produktiekontingent toegewezen. De oriëntatieprijzen voor rundvee en kalveren die op dezelfde vergadering werden vastgesteld, zijn ook

vrij gunstig. Melk, suikerbieten en rundvee zijn drie voornaamste takken van de Westvlaamse landbouw. Onze landbouwers kunnen zich dan ook verheugen in de getroffen beslissingen.

Wat de markttoestand betreft, zij opgemerkt dat deze tijdens de jongste maanden nagenoeg ongewijzigd bleef. De lichte prijsdaling tijdens de vakantie niet te na gesproken, bleven de runderen en de varkens goed aan prijs. Aangemoedigd door de gunstige afzetvoorwaarden werden de jongste maanden een groot aantal varkensmesterijen opgericht. De mestkippen daarentegen moesten tegen uitzonderlijk lage prijzen worden afgezet.

De oogst van de graangewassen is minder rooskleurig. Inzake opbrengst is de graanoogst 1966 in vele gewesten bepaald een tegenvaller. De uitzaai geschiedde vaak in min gunstige voorwaarden wegens de natte, terwijl de vele regens tijdens de lente en de voorzomer ongunstig waren voor de bloei en de graanvorming. De bekoemen graanopbrengsten zijn uitzonderlijk laag.

Ook de erwten, zowel droog als groen geoogst, gaven een lage produktie. De oogst van de konservenerwten kende daarbij nog bijkomende moeilijkheden van de vele regens. Bij de bonen om groen te oogsten lag het gemiddelde oogstgewicht eveneens beneden het normale.

L. Bockstaels.

HAVEN VAN OOSTENDE

De handelshaven van Oostende is door haar aardrijkskundige ligging aangewezen op de Zuid- en Oostkust van Engeland en de havens van Noord-Frankrijk. Zij ligt op de route van een zeer intens scheepvaartverkeer en heeft spoorweg- en baanverbindingen met het binnenland en de rest van Europa. Zij bezit verder een uitstekend kanaal dat haar met het achterland verbindt en dat verdere watervoorbindingen mogelijk maakt.

De haven van Oostende is bijgevolg een schakel geworden van de uit-, maar ook van de invoerhandel van koopwaren tussen Groot-Brittannië en België, vooral als de spoed en de herverzekering van kapitaal belang zijn. De bestaande handelstrafiek van de haven en de maritieme betrekkingen met Groot-Brittannië, steunend op een oude traditie, zijn daarbij gunstige factoren voor Oostende.

De haven van Oostende legt zich op zekere specialisaties toe. Zo is zij uitgerust om 300.000 m³ hout te stockeren.

De havengronden strekken zich uit tot een breedte van 100 m. langs het Vlotdok en 300 m. langs het Houtdok. Ze zijn doorsneden met treinsporen en berijdbare wegen. Grote opslagplaatsen langs de dokken gelegen, bieden daarnaast de gewenste ruimte voor het opslaan van andere in te voeren goederen.

De haventrafiek gaat steeds in stijgende lijn, zelfs zo men de staking van de Engelse zeelieden medio 1966 in acht neemt.

Gedurende de vijf eerste maanden van 1966 kwamen er 767 koopvaardij schepen binnen, tegenover 665 in 1965, zijnde 102 méér in 1966. Er werden 159.619 Ton goederen gelost in 1966 t.o.v. 136.189 Ton in dezelfde periode in 1965, of een vermeerdering van 23.430 Ton.

De ladingen bij de invoer bestaan hoofdzakelijk uit : stookolie, chemische produkten, hout, kolen, stukgoederen en vee.

Dakpannen, cokes, chemische produkten, aardappelen en stukgoederen vormen de voornaamste terugvrachten van de schepen welke Oostende verlaten.

Harenkapiteinsdienst.

DE MIDDENKUST EN HAAR LOGIESKAPACITEIT

De Middenkust, de kustzone die aanvangt met de gemeente Vlissegem (gedeelte van de badplaats Den Haan) en loopt tot en met de gemeente Westende (definitie volgens het werkplan van het Westvlaams Economisch Studie-bureau in het gewestplan Middenkust-Oostende) neemt ook inzake de logieskapaciteit het midden tussen de Oost- en Westkust.

Tijdens het jongste toeristisch seizoen bood de Middenkust een logieskapaciteit van 76.600 betalende gasten, dit is 33 % van het totaal logiesaanbod van de Belgische kust. De logieskapaciteit van de Oostkust bedraagt 90.000 eenheden en deze van de Westkust 65.000. De boven vermelde logieskapaciteit moet echter als minimaal worden beschouwd omdat hierin niet de logiesruimte in appartementen en villa's is vervat die niet het voorwerp uitmaken van een verhuring. Dit laatste is uiterst belangrijk voor Oostende. Daarenboven is het W.E.S. bij de berekening van de logieskapaciteit uitgegaan van een minimaal bezettingscijfer per appartement en villa. Tijdens de week-ends en ook het hoogseizoen wordt dit minimaal cijfer niet zelden overtroffen. Voor de periode juli-augustus is overbezetting eveneens schering en inslag op de campings. Daar waar de normale norm 240 à 300 personen per ha bedraagt vertoont menig camping aan de Belgische kust een bezetting van 1.000 personen.

Inzake logieskapaciteit spant Oostende de kroon met een aanbod van ruim 20.000 personen. Den Haan volgt op de tweede plaats met iets minder dan 18.000 plaatsen. Verder dienen Bredene en Middelkerke vermeld met respectievelijk 15.000 en 14.000 plaatsen. Westende biedt een capaciteit voor 9.000 personen.

De verdeling van de logieskapaciteit per logiesvorm vertoont een grote ongelijkheid. In de eerste plaats dient het huurappartement en -villa aangemerkt met 32 % van de totale capaciteit. Hierin is, zoals boven onderstreept, de logiesruimte van de niet betalende gasten buiten beschouwing gelaten. Het aandeel van de logiesvorm appartement en villa is echter in deze kustzone merkkelijk kleiner dan aan de Oost- en Westkust.

De tweede plaats bekleden de campings met 26 %. Het is een karakteristieke logiesvorm voor deze kustzone. Het hotel komt op de derde plaats met 16 %. Het aandeel van de overige logiesvormen bedraagt : vakantiekolonies (12 %), inrichtingen voor sociaal toerisme (9 %), pensions (6 %) en kuurinrichtingen (1 %).

De structuur van de logieskapaciteit van de Middenkust is niet in elke gemeente dezelfde. In Den Haan bezetten de logiesvormen camping en huurappartement en -villa de eerste twee plaatsen met 32 % en 30 %. Te Bredene is de camping een dominante (66 %) zoals het hotel te Oostende (45 %). Te Middelkerke gaat de eerste plaats naar de huurappartementen en -villa's (51 %) terwijl de vakantiekolonies de tweede plaats innemen. Wat Westende betreft primeren eveneens het huurappartement en -villa (51 %) en de camping (26 %). M.a.w. slechts in twee van de vijf badplaatsen treedt het appartementstoerisme als eerste logiesvorm op het voorplan; in de overige badplaatsen neemt het appartementstoerisme de tweede plaats in.

Gedurende het jongste decennium groeide de logieskapaciteit van de Middenkust bijzonder snel aan. Op grond van de officiële cijfers van het Nationaal Instituut voor de Statistiek, aangevuld door enquêteresultaten van het Westvlaams Economisch Studie-bureau, groeide de capaciteit aan van 43.000 in 1956 tot 77.000 in 1964 of een stijging van niet minder dan 78 %. In alle logiesvormen, de kuurinrichtingen uitgezonderd, valt een accres waar te nemen. Deze is bijzonder groot in de logiesvorm huurappartement en -villa (13.400 of + 121 %) en camping (10.900 of + 114 %). Verder is de aangroei te vermelden van de capaciteit van de vakantiekolonies (4.500 of 98 %) en inrichtingen voor sociaal toerisme (3.100 of + 98 %). Het hotelwezen (inklusief pension) wist aan de Middenkust stand te houden hetgeen een verheugend verschijnsel mag worden genoemd. De capaciteit in het hotelwezen groeide met 2.200 eenheden aan of 16 %.

Alle gemeenten van de Middenkust hadden deel in deze expansie. Bredene, Den Haan en Middelkerke wisten hun capaciteit tijdens de beschouwde periode te verdubbelen, terwijl Westende een aangroei van 74 % kende. Te Oostende vermeerderde het logiesaanbod met 37 %. Deze is evenwel onderschat aangegeven wegens het niet in beschouwing nemen van de logiesruimte ingenomen door niet-betalende gasten.

W.E.R.

HET LOGIESAANBOD AAN DE WESTKUST

De Westkust, de kustzone die aanvangt met de gemeente Lombardsijde en loopt tot aan de Frans-Belgische grens, telde, naar een studie van het W.E.S., tijdens het toeristisch seizoen 1965 een logieskapaciteit voor 65.000 personen. Hierin is ook begrepen het logeeraanbod van de gemeente Adinkerke en de aanpalende kuststad Veurne. Aldus neemt de Westkust 28 % in van de logieskapaciteit van de Belgische kust. De bovenvermelde logies-

kapaciteit is echter een minimaal cijfer. Deze omvat immers niet de logiesruimte ingenomen door niet-betalende gasten, in casu degenen die hun eigen appartement of villa betrekken, terwijl bij de berekening van de capaciteit van de huurappartementen, huurvilla's en campings werd uitgegaan van een normale bezetting. Tijdens het hoogseizoen worden deze minimale cijfers veelal overschreden.

Inzake de logieskapaciteit komt aan de Westkust Koksijde op de eerste plaats met een logeerruimte voor 21.100 personen. De Panne volgt op de tweede plaats met een capaciteit voor 17.000 personen. Aldus bekleden deze twee badplaatsen een belangrijke plaats in de rij van de Belgische badplaatsen. Enkel Blankenberge, Knokke, Oostende en Den Haan vertonen een groter aanbod. De badplaats Oostduinkerke neemt, op grond van de logeerruimte, een middenpositie in met 12.600 plaatsen. Verder volgen Lombardsijde en Nieuwpoort respectievelijk met een toeristisch aanbod voor 7.400 en 6.200 eenheden.

De logiesstructuur aan de Westkust wijkt enigszins af van deze aan de Oost- en Middenkust zoals blijkt uit onderstaande cijfers.

	Westkust	Middenkust	Oostkust
Hotel	6 %	16 %	20 %
Pension	3 %	6 %	5 %
Camping	21 %	26 %	18 %
Inrichtingen voor sociaal toerisme	5 %	9 %	2 %
Vakantiekolonies	18 %	12 %	4 %
Appartementen en villa's	45 %	32 %	51 %
Kuurlinrichtingen	1 %	1 %	—

Weliswaar komt het appartementstoerisme op de eerste plaats met 45 %. Dit is een karakteristiek voor elke kustzone. De camping volgt op de tweede plaats en vertegenwoordigt iets meer dan een vijfde van de logeerkapaciteit.

Het hotelwezen neemt er echter eerder een bescheiden plaats in. De logiesvormen hotel en pension totaliseren samen slechts 9 % van het aanbod. Daarentegen biedt deze kustzone een relatief grote capaciteit in de vakantiekolonies (18 %).

De logiesstructuur is evenwel niet in elke gemeente dezelfde. Slechts in drie gemeenten komt het appartementstoerisme op de eerste plaats nl. te Koksijde (met 65 %), De Panne (54 %) en Nieuwpoort (40 %). Wat Lombardsijde betreft, maakt de camping praktisch de enige logiesvorm uit. Te Oostduinkerke vertegenwoordigen de vakantiekolonies 40 % van de capaciteit en het appartement 31 %. Te Veurne treft men enkel hotel- en pensioninrichtingen aan, terwijl Adinkerke daarenboven een campingruimte noteert.

Evenals aan de Midden- en Oostkust kende ook deze kustzone, gedurende het jongste decennium, een opvallende wijziging in de logiesstructuur. Vooral het aanbod in huurappartementen en huurvilla's en op de campings groeide snel aan; daarentegen mag het spijtig heten dat de logeerruimte in de hotel- en pensioninrichtingen afnam, daar deze logiesvorm nog steeds de motor vormt t.a.v. het buitenlands toerisme.

W.E.R.

W.E.R.-INVENTARIS OVER HET CAMPINGTOERISME AAN DE BELGISCHE KUST

De camping en het huurappartement en -villa zijn de twee logiesvormen die tijdens het jongste decennium een zeer sterke expansie hebben gekend. Deze groei manifesteert zich zowel op het vlak van de capaciteit als op het vlak van de vraag.

In 1965 werden door het studiebureau van de Westvlaamse Economische Raad aan de Belgische kust en aanpalende gemeenten 113 campings geteld met een totale oppervlakte van 156 ha. Hiervan treft men een oppervlakte van 43 ha aan de Oostkust, 66 ha aan de Middenkust en 46 ha aan de Westkust. De overeenkomstige totale oppervlakte in 1962 bedroeg circa 110 ha.

Op grond van een theoretische norm van 240 personen per ha biedt de Belgische kust een campingcapaciteit voor 37.500 personen. In werkelijkheid is de beschikbare capaciteit merkkelijk ruimer vermits zich slechts enkele campinghouders houden aan deze optimale norm. De kustgemeente met de grootste capaciteit is ongetwijfeld Bredene met een theoretisch aanbod (à ratio van 240 personen per ha) voor 8.000 personen. Daarop volgen de kustgemeenten Lombardsijde (5.800), Den Haan (4.500) en Wenduine (4.400).

Naar de Statistiek van het Toerisme en het Hotelwezen van het Nationaal Instituut voor de Statistiek evolueerde de vraag van 782.000 overnachtingen in 1962 tot 1.461.000 in 1965. Dit betekent een aangroei van 86 % in een periode van drie jaar. Het campingtoerisme is hoofdzakelijk te herleiden tot het binnenlands toerisme. De Belgen vertegenwoordigen inderdaad 92 % van de overnachtingen. Wat het vreemdelingenverkeer op de campings betreft dienen in de eerste plaats de Fransen vermeld met 36.000 overnachtingen en verder de Duitsers, Britten en Nederlanders met elk circa 20.000 overnachtingen. De Luxemburgers vertegenwoordigen circa 6.000 overnachtingen op de campings.

Inzake de grootte van de campings dient inzonder gezegd op de grote verschillen. De oppervlakte varieert van $\pm 300 \text{ m}^2$ tot 12 ha. Op de 117 gereleveerde campings van de gewesten Brugge-Oostkust, Middenkust-Oostende en Westkust-Veurne registreren 40 campings een oppervlakte van 0,5 tot 1 ha en verder 30 van 1 tot 2 ha, 11 van 2 tot 3 ha, 2 van 3 tot 5 ha en tenslotte 10 van 5 ha en meer.

W.E.R.

OOK VERTRAAGDE TEWERKSTELLINGSGROEI IN WEST-VLAANDEREN

Aan de hand van de eerste gegevens van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid voor het dienstjaar 1965, stelde het Studiebureau van de Westvlaamse Economische Raad vast dat in vergelijking met de voorgaande jaren de groei van de tewerkstelling in dezelfde mate is verminderd in West-Vlaanderen als in het Rijk.

Tussen 30 juni 1964 en 30 juni 1965 was voor beiden slechts een aangroei van 1 % te noteren. In absolute cijfers betekent dit voor West-Vlaanderen een totale werkbezetting in 1965 van 198.017 personen en een aangroei sinds 1964 met 2.195 eenheden; voor het Rijk is er een werkbezetting van 2.128.806 personen en een aangroei van 27.700 eenheden.

Per arrondissement is de evolutie zeer verschillend. De hoogste procentuele aangroei werd genoteerd in de ar-

rondissementen Ieper (+ 5,5 % of 577 personen) en Tielt (4,7 % of 517 personen). Nadien volgen de arrondissementen Oostende (+ 3,3 % of 651 personen), Roeselare (+ 1,5 % of 489 personen), Brugge (+ 1,1 % of 501 personen) en Veurne (+ 0,6 % of 37 personen). Tenslotte verminderde de tewerkstelling in het arrondissement Kortrijk (— 0,7 % of 471 personen) en in het arrondissement Diksmuide (— 2,8 % of 106 personen).

De vermindering van werkkrachten is in hoofdzaak gelokaliseerd bij de arbeiders in de arrondissementen Brugge (— 325), Diksmuide (— 62) en Kortrijk (— 872) en bij de arbeidsters in de arrondissementen Diksmuide (— 75), Kortrijk (— 405), Roeselare (— 135) en Veurne (— 40). De aangroei is vooral terug te vinden bij de bedienden (+ 2.307).

Tewerkstelling in 1964 en 1965 in West-Vlaanderen
(per 30 juni) — Bron : R.M.Z.

Arrondissement		Werklieden			Bedienden			Algemeen totaal
		M.	V.	Tot.	M.	V.	Tot.	
Brugge	1964	29.132	8.033	37.165	5.014	3.591	8.605	45.770
	1965	28.807	8.078	36.885	5.461	3.925	9.386	46.271
	index	98,9	100,6	99,2	108,9	109,3	109,1	101,1
Diksmuide	1964	2.800	653	3.453	218	101	320	3.773
	1965	2.738	578	3.316	243	108	351	3.667
	index	97,8	88,5	96,—	111,5	106,9	109,7	97,2
Ieper	1964	7.677	1.288	8.965	1.001	574	1.575	10.540
	1965	7.919	1.511	9.430	1.080	607	1.687	11.117
	index	103,2	117,3	105,2	107,9	105,7	107,1	105,5
Kortrijk	1964	41.664	14.558	56.222	6.764	3.908	10.672	66.894
	1965	40.792	14.153	54.945	7.157	4.321	11.478	66.423
	index	97,9	97,2	97,7	105,9	110,6	107,6	99,3
Oostende	1964	12.402	3.132	15.534	2.089	1.979	4.068	19.602
	1965	12.752	3.219	15.971	2.239	2.043	4.282	20.253
	index	102,8	102,8	102,8	107,2	103,2	105,3	103,3
Roeselare	1964	19.663	7.739	27.402	3.234	1.524	4.758	32.160
	1965	20.046	7.604	27.650	3.315	1.684	4.999	32.649
	index	101,9	98,3	100,9	102,5	110,5	105,1	101,5
Tielt	1964	7.051	2.913	9.964	704	399	1.103	11.067
	1965	7.359	3.031	10.390	743	451	1.194	11.584
	index	95,8	104,1	104,3	105,5	113,0	108,3	104,7
Veurne	1964	4.000	1.133	5.133	418	465	883	6.016
	1965	4.046	1.093	5.139	453	461	914	6.053
	index	101,2	96,5	100,1	108,4	99,1	103,5	100,6
West-Vlaanderen	1964	124.389	39.449	163.838	19.442	12.542	31.984	195.822
	1965	124.459	39.267	163.726	20.691	13.600	34.291	198.017
	index	100,—	99,5	99,9	106,4	108,4	107,2	101,1

TELLING VAN VOLLEDIG WERKLOZEN IN WEST-VLAANDEREN

Jaarlijks wordt door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening een rapport gepubliceerd over de specifieke toestand van de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen per einde juni. De analyse van het Studiebureau van de Westvlaamse Economische Raad van het R.V.A.-rapport wijst uit dat er in 1965 5.173 volledig werkloze mannen en 860 volledig werkloze vrouwen waren in West-Vlaanderen.

In procent van de loontrekkenden betekent deze werkloosheid 2,9 % voor de mannen (5e rang en éénzelfde procent als voor het Rijk) en 1,4 % voor de vrouwen (zijnde het laagste procent, tegenover een gemiddelde van 3,1 % voor het Rijk).

Ten overstaan van 1965 is er een vermindering van 386 mannelijke volledig werklozen in West-Vlaanderen, bij een verhoging van 2.752 voor het Rijk; bij de vrouwen is er een vermindering van 189 werklozen, bij een verhoging van 707 voor het Rijk.

Per gewestelijk bureau telt Oostende het meest mannelijke werklozen, nl. 1.860. Brugge volgt met 1.298, daarna Roeselare met 836, Ieper met 753 en Kortrijk met 426 volledig mannelijke werklozen. Voor de vrouwen telt het gewestelijk bureau Brugge het meest werklozen, nl. 346. Oostende volgt met 259, Ieper met 119, Roeselare met 88 en Kortrijk met 48 volledig vrouwelijke werklozen.

W.E.R.

PERSONEEL IN DE OPENBARE SEKTOR IN WEST-VLAANDEREN

Het Studiebureau van de Westvlaamse Economische Raad maakte een analyse van de eerste resultaten, door de R.M.Z. verstrekt over de onlangs aan de R.M.Z.-onderworpen personeelsleden van de openbare sektor.

In het totaal zijn er in België op 30 juni 1965 288.222 mannen en 94.130 vrouwen onderworpen geweest aan het K.B. van 22 maart 1965. Door de gecentraliseerde aangifte van de meeste besturen is het slechts mogelijk 79.919 mannen en 26.113 vrouwen naar provincie en naar bestuursarrondissement van hun werkgever te lokaliseren.

In de provincie West-Vlaanderen zijn er daarvan 4.893 mannen en 607 vrouwen tewerkgesteld onder dit gespecialiseerd regime. Het arrondissement Oostende stelt in het totaal 1.782 overheidspersonen tewerk (1.406 mannen en 376 vrouwen) en het arrondissement Brugge 1.650 (1.541 mannen en 109 vrouwen). In het arrondissement Kortrijk worden er slechts 821 werknemers in overheidsdienst gelokaliseerd (776 mannen en 45 vrouwen).

Gezien de speciale aard van de aangiften is het boven geschetste beeld slechts een gedeeltelijke weergave van de werkelijkheid. Gehoopt wordt dat de R.M.Z. er in de toekomst zal in slagen haar regionale statistiek terzake aan te vullen en te verfijnen, zodat ook voor deze aangeslotenen een juister beeld kan worden gekregen.

W.E.R.

REMINGTON RAND

n. v.

Pr. Rooseveltlaan 6, GENT

Tel. (09) 25.18.35

SYSTEMEN

VOOR

BUREELORGANISATIE

REKEN - SCHRIJFMACHINES

DIKTEERAPPARATEN

FOTOKOPIE

OFFSET

Industrieterreinen W.I.E.R.

De aanbestedingsbundel van de eerste fase van de wegen- en rioleringswerken op het industrieterrein te Menen werd door de heer Minister van Openbare Werken goedgekeurd voor de prijs van 28.497.632 fr. Het bevel tot aanvang van de werken werd reeds gegeven. Daardoor zal in de loop van volgend jaar ongeveer 30 ha uitgeruste industriegrond ter beschikking komen.

Voor Veurne en Diksmuide heeft de hogere overheid de geraamde uitgaven van infrastructuur aan de industrieterreinen goedgekeurd. Gelet op de omvang ervan heeft de heer Minister van Openbare Werken beslist de uitvoering op elk industrieterrein in verschillende fasen te laten verlopen.

Voor Veurne omvat de eerste fase de riolering, de wegen en het bouwwerk van het pompstation: deze fase wordt nog dit jaar aanbesteed. De tweede fase mag in 1967 aanbesteed worden en omvat de ophogingen, de groenaanleg en de elektro-mechanische uitrusting van het pompstation. Na uitvoering van deze werken zullen ongeveer 50 ha uitgeruste gronden ter beschikking van de industrie komen.

Betreffende Diksmuide zullen de rioleringswerken, wegen en pompinstallatie nog in 1966 aanbesteed worden, terwijl de ophogingen, het verleggen van het Sparkensvaardeken en het verlengen van de dijk langs de IJzer in 1967 zullen geschieden. In 1968 zal de groenaanleg als derde fase aanbesteed worden. Het bestaande industrieterrein zal aldus met ongeveer 48 ha uitgeruste grond uitgebreid worden.

Container-ferry-dienst

Te Brugge werden besprekingen gevoerd over het inrichten van een container-ferry-dienst tussen Harwich en Zeebrugge. Twee schepen, bijzonder opgevat voor het vervoer van containers die de 'van-deur-tot-deur'-bestelling mogelijk maken, zullen hiertoe worden gebouwd. Zij zullen ieder 148 containers van 8 op 8 op 30 voet kunnen vervoeren. Zelfs zullen zij containers van 20 of 40 voet kunnen inschepen, wat gelijkstaat met 25 tot 35 Ton.

Om twee overtochten per dag mogelijk te maken zullen half-automatische kranen de schepen te Parkeston Quay en te Zeebrugge laden en lossen. De dienst zal zo nodig in het spoor- en baanvervoer ingeschakeld kunnen worden, terwijl de dienst als supplementair wordt gezien t.o.v. de bestaande ferry-boottendienst Harwich-Zeebrugge.

Inhuldiging nieuwe cementcentrale

In 'West-Vlaanderen Werkt', nummer 1/1965, werd de bouw aangekondigd van een nieuwe cementcentrale van de firma Ciments d'Obourg n.v. te Roeselare. Half april 1966 werd deze nieuwe betoncentrale officieel ingehuldigd, in aanwezigheid van talrijke personaliteiten. De inbedrijfstelling gebeurde reeds in september van het vorig jaar.

Nieuwe fabrieksgebouwen te Wervik

De Kling n.v. Machinefabriek te Wervik heeft op 1 juli haar nieuwe fabrieksgebouwen officieel ingehuldigd, in aanwezigheid van de heer J. De Saeger, Minister van Openbare Werken. De firma Kling produceert rekenmachines en kasregisters. De productie bereikt een gemiddelde van 500 à 600 machines per maand en bezorgt werkgelegenheid aan 200 personen.

De heer J. De Saeger herinnerde aan het feit dat de firma Kling eerst op 29 november 1963 naar Wervik kwam, terwijl hij ook wees op de scherpe daling van het aantal grensarbeiders in de stad (in 1962 3.600; in 1966 nog slechts 2.800).

Namens de W.I.E.R. waren de Heren O. Vanneste, directeur en J. Pattyn, economisch adviseur, op de inhuldiging aanwezig.

Realisatie 500.000e motor

Op het einde van de maand juni werd de 500.000e motor gefabriceerd bij de firma Outboard Marine Belgium te Brugge. Deze inrichting startte in juni 1958 in het nijverheidsgebied te Brugge.

De firma is ook op het gebied van de uitbreiding en vernieuwing van zijn bedrijfsgebouwen zeer actief. Vroeger reeds werd in ons tijdschrift melding gemaakt van de aankoop van nieuwe gronden voor Outboard Marine Belgium. In 1966 zal het oud boothuis afgebroken worden en breidt de fabriek uit met 5.000 m². In 1967 volgen nog 7.500 m², terwijl het vernieuwingsplan voor de bestaande bedrijfsgebouwen in 1968 aangepakt wordt.

In de nabije toekomst zal de firma, naast buitenboordmotoren ook elektrische zaai- en grasmaaimachines vervaardigen.

Tentoonstelling te Roeselare

Op verzoek van het Vlaams Cultureel Actiecomité/Roeselare heeft de Westvlaamse Economische Raad te Roeselare een tentoonstelling georganiseerd die de economische opgang van West-Vlaanderen in de laatste jaren in het licht stelde.

Deze tentoonstelling kon doorgaan dank zij de welwillende medewerking van het Ministerie van Openbare Werken, Dienst Stedebouw en Ruimtelijke Ordening. Dit Bestuur verleende immers de toelating om twaalf grote panelen uit de Survey van West-Vlaanderen te Roeselare tentoon te stellen. Ook de Maatschappij der Brugsche Zeevaart Inrichtingen droeg tot het welslagen van deze tentoonstelling bij door het exposeren van een smaakvolle maquette van de haven van Zeebrugge, terwijl het stadsbestuur van Roeselare instond voor een overzicht van de economische bedrijvigheid te Roeselare, vooral wat betreft de binnenhaven.

Bij de officiële opening op zaterdag, 9 juli, gaf Dr N. Vanhove, wetenschappelijk medewerker W.E.S., een toelichting over de economische bedrijvigheid van de provincie West-Vlaanderen.

Nieuwe bedrijfsgebouwen te Heule-Kuurne

Op 24 juni werden de nieuwe bedrijfsgebouwen van de Vlaamse Tapijtweverij (V.T.W.) uit Kortrijk ingehuldigd op het nijverheidsterrein Heule-Kuurne. Ridder P. van Ontryve d'Ydewalle, gouverneur, sprak de feestrede uit bij de inhuldiging. Tevens werd het woord gevoerd door de heer A. De Clerck, voorzitter Leiedal, de heer J. Lambrecht, burgemeester van Kortrijk en de heer J. Van Meenen, directeur V.T.W. Dr J. Sabbe, Afgevaardigde Beheerder, lichtte de groei toe van de onderneming en de optiek waarin personeels-, productie- en verkoopbeleid worden gezien.

De firma is gespecialiseerd in de produktie van oosterse en moderne gedessineerde tapijten. De tewerkstelling werd van 1962 tot 1966 opgevoerd van 350 tot 700 personeelsleden. Per jaar bedraagt de produktie ongeveer 1,5 miljoen m² tapijten, waarvan 85 % voor de uitvoer zijn bestemd.

Elektriciteitsverbruik 1965

Volgens het Statistisch Jaarboek 1965 van de Bedrijfsfederatie der voortbrengers en verdelers van elektriciteit in België had West-Vlaanderen een elektriciteitsverbruik van 1.300,1 GWh (7e rang) tegenover een totaal verbruik van 19.136,3 GWh voor het Rijk.

Van het verbruik 1965 van 1.300,1 GWh in West-Vlaanderen ging er in hoogspanning 783,6 GWh naar de nijverheid (diensten niet inbegrepen), 29,9 GWh naar traktie, 29,8 GWh naar verlichting en 53,2 GWh naar andere gebruiken van de dienstensektor. In laagspanning werden er 403,6 GWh verbruikt.

Per inwoner gerekend verbruikte West-Vlaanderen in 1965 gemiddeld 1.273 GWh (laatste rang) t.o.v. 2.030 GWh per inwoner voor het Rijk. Alleen in laagspanning ligt het verbruik in West-Vlaanderen per inwoner (395 GWh) hoger dan het rijksgemiddelde (382 GWh) en bekleedt de provincie de derde rang.

Arbeidsmobiliteit in het bouwbedrijf

De R.V.A. geeft in haar publikatie 'De Mobiliteit van de werknemers in het bouwbedrijf' (juni 1966) een overzicht van de resultaten van de volkstelling 1961 voor deze sektor.

Uit het algemeen overzicht (tabel 2) blijkt dat er op 33.385 mannelijke pendelaars-bouwvakarbeiders 4.630 in West-Vlaanderen wonen. De Westvlaamse bouwvakarbeiders werken vooral in Brabant (2.266 personen), Oost-Vlaanderen (884) en Henegouwen (732). Volgen verder : Luik (337), Antwerpen (223), Namen (137), Luxemburg (26) en Limburg (25).

Leningen N.M.K.L.

Uit het antwoord op een parlementaire vraag kan worden opgemaakt dat voor West-Vlaanderen, op 31-12-1964, 77 leningsaanvragen voor sociale woningbouw in beraad waren. In 1965 werden er 57 toegekend. Op 31.12.1965 waren er 105 aanvragen niet behandeld. Per maatschappij zag de toestand in West-Vlaanderen eruit als volgt :

Maatschappij	Afgehandelde aanvragen in beraad op 31-12-64	Individuele leningen toegeschreven in 1965	Niet-afgehandelde leningsaanvragen op 31-12-1965
Brugge	42	14	48
Gistel-Oostende	13	13	12
Kortrijk	10	10	7
Roeselare	5	10	13
Veurne	7	10	25

Kredietverlening

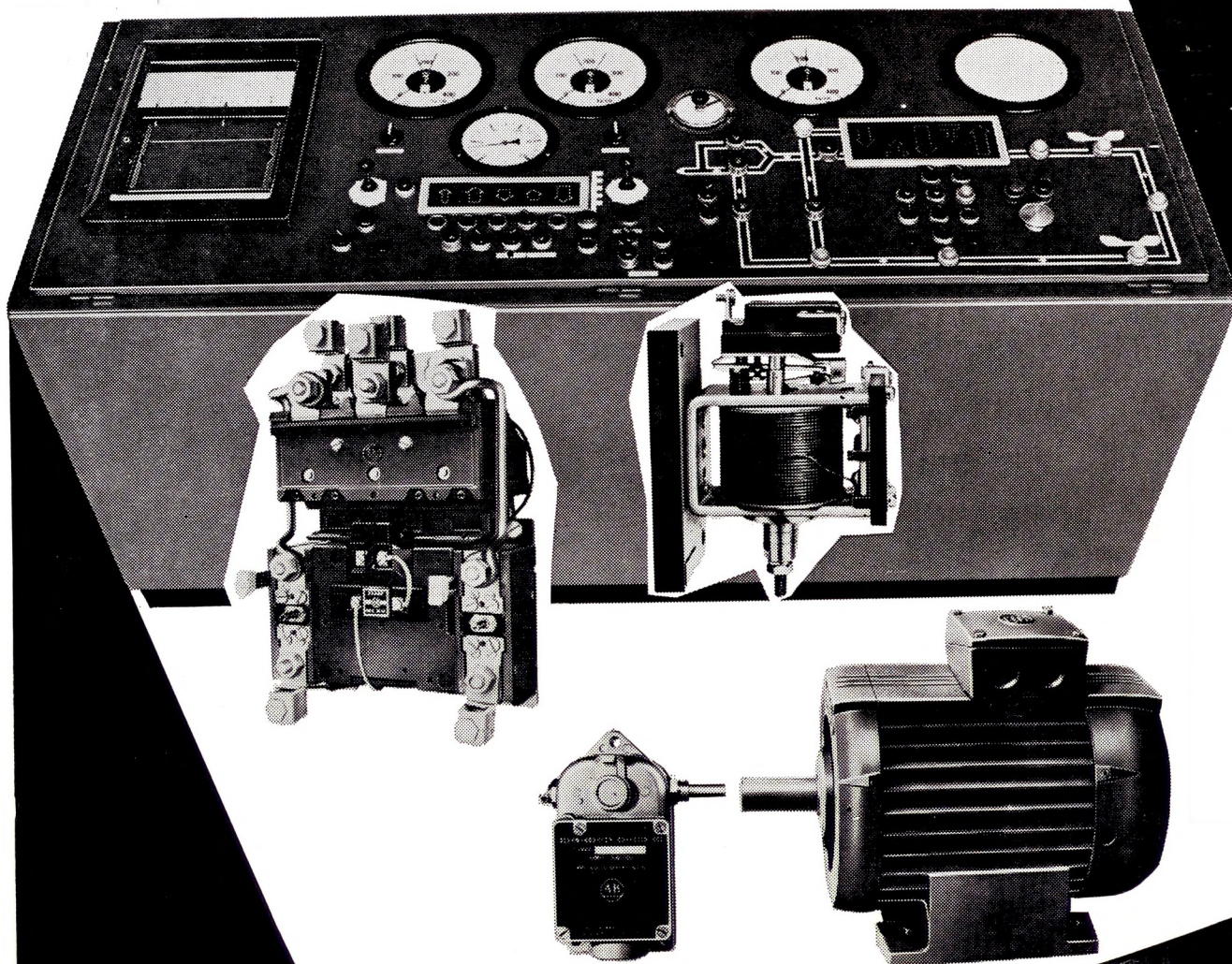
Door de kredietvennootschappen van de A.S.L.K. werden in het eerste trimester 1966 volgende kredieten voor woningbouw toegekend :

	West-Vlaanderen	Het Rijk
Aankoop aantal	95	1.689
bedrag	19,9 milj.	380,7 milj.
Bouw aantal	318	1.578
bedrag	88,8 milj.	480,7 milj.
Verbeteringen aantal	8	210
bedrag	0,8 milj.	19,4 milj.
Totaal aantal	421	3.477
bedrag	109,5 milj.	880,8 milj.

ELECTRO-INDUSTRIËLE APPARATUUR

etn vandecappelle n.v.

studie, samenstelling en oplossing van uw
moeilijkste automatie problemen in fabricage,
montage, e. a. bedrijfstakken.
degelijk materiaal waarborgt hoge bedrijfszekerheid.

di artex

RUMBEKESTEENWEG 279 ROESELARE - TEL. 051/230.81 (3 l.)

Sluiting van een bedrijf

Te Nieuwpoort sloot een kunstmeststoffenfabriek zijn deuren ingevolge zware internationale concurrentie.

Het aantal afgedankte personeelsleden bedraagt 70 personen.

Sparen

De Belgische Arbeiderscoöperatie (B.A.C.) vermeldt in haar jaarverslag 1965 dat 21,58 % van haar spaarrekeningen in West-Vlaanderen berusten. Het gemiddelde spaartegoed is het hoogste in West-Vlaanderen met 26.197 fr. t.a.v. 19.502 voor het Rijk. Op een totaal van 3,7 miljoen fr. hypotheaire leningen gingen er 1,6 miljoen naar West-Vlaanderen.

Persdag Toerisme

Op 20 juni 1966 werd door Westtoerisme een persdag gehouden te Nieuwpoort. In aanwezigheid van de heer J. Piers, Minister-Staatssecretaris voor het Openbaar Ambt en voor het Toerisme, van Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, gouverneur van de provincie en van de heer H. Smitsaert, bestendig afgevaardigde, werd een overzicht gegeven van de ruime mogelijkheden van onze kust inzake zeilsport. Tevens werden de toekomstmogelijkheden van de diverse badsteden op dit gebied toegelicht en werd eveneens het Nationaal Nautisch centrum, opleidingsschool van het Bestuur voor de Lichamelijke Opvoeding, de Sport en het Openluchtlevens, bezocht.

Het Westvlaams Economisch Studiebureau was vertegenwoordigd door de heren O. Vanneste, directeur en N. Vanhove, Wetenschappelijk medewerker.

Tentoonstelling te Kortrijk

De Syndikale Kamer der juweelfabrikanten van Kortrijk hield op 2 juli een academische zitting ter gelegenheid van de tentoonstelling 'Oude en Moderne juweelkunst in Vlaanderen' die doorging te Kortrijk in de eerste helft van de maand juli.

De heer P. De Vroede sprak er over 'De Juweelkunst, een levende traditie in Vlaanderen'. De W.E.R. was er vertegenwoordigd door de heer J. Pattyn, economisch adviseur.

Speciale autobusdiensten

De N.M.V.B. publiceert in haar jaarverslag 1965 de lijst van het aantal dagelijkse trajekten van de speciale autobussen voor de jaren 1955, 1960 en 1965. De speciale bussen in de bouwsector zijn hier niet inbegrepen.

Aantal dagelijkse autobustrajekten

Bestemming :	1955	1960	1965
<i>West-Vlaanderen</i>			
Brugge	—	—	20
Kortrijk-Zwevegem	18	31	55
<i>Buitenland</i> (met gedeeltelijke rekrutering in West-Vlaanderen)			
Rijsel-Roubaix	136	158	154
Noorden	—	17	19

De Brit aan de Belgische kust

Begin augustus werd het rapport 'Motivatie-onderzoek bij de Britse kustvakantiegeangers' gepubliceerd. Het betreft de 19e studie van het Westvlaams Economisch Studiebureau in de reeks rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek.

In de 'Synthese en slotbeschouwingen' wordt gewezen op enkele markante punten, zoals :

de groeiende concentratie van de Britse markt in het conurbation Greater London en de counties van Zuid-Oost-Engeland;

de koopkracht van de Britten die België aandoen (minstens één nacht verblijven). Deze is merkkelijk lager dan die van de doorsnee Brit op het Europese continent. Inderdaad op 100 Britten die minstens één nacht aan de Belgische kust overnachten, noteerden er in 1963 17 een familiaal inkomen van minstens 1.950 £. Het analoog cijfer van de Britse toerist in het buitenland bedraagt 21 %; dit percentage stijgt tot 26 % voor Frankrijk en tot 27 % voor Italië;

het feit dat zeven tienden van de Britten die de Belgische kust aandoen, beroep doen op een reisagentschap;

de stimulering van het bezoek aan de Belgische kust door de Britten door vier media : aanbevelingen door familieleden en vrienden, reisagentschap, ervaring van een vroeger verblijf en de folder-brochure. Deze vier instrumenten totaliseren samen 79 % van de uitge-

brachte media. Verder blijkt dat de geschreven pers meer inslaat bij de Britten dan bij de Fransen en de Duitsers;

een uiteenlopende gamma motieven, net zoals bij de Fransen en de Duitsers, waarop het bezoek berust aan de Belgische kust. Voor de Britten zijn vooral belangrijk : nabijheid, eigenschappen van kust en strand, vriendelijkheid van de bevolking, rust na een jaar werk, ontvluchten van de dagelijkse beslommeringen, het amusementsleven. Wanneer men de vergelijking doortrekt met de analoge resultaten bij de Fransen en de Duitsers, valt het op dat de Britten relatief meer betekenis hechten aan de nabijheid, de vriendelijkheid en het amusementsleven, doch eerder zelden gewagen van de heilzame invloed van het Noordzeeklimaat en van het element kinderen.

het belang van de bewijsvoering dat de Belgische kust nog ruime marktmogelijkheden in Engeland bezit. Twee andere positieve elementen van de Britse markt zijn de relatief grote spreiding van de overnachtingen en de sterke oriëntatie op het hotelwezen.

Zweeds-Belgische kontaktdag te Izegem

Op initiatief van de vereniging 'Handel en Nijverheid', waarvan voor West-Vlaanderen het sekretariaat bij de Westvlaamse Economische Raad berust, werd een Zweeds-Belgische kontaktdag georganiseerd voor de schoennijverheid te Izegem op 2 juni jl.

CASINO - KURSAAL OOSTENDE

Vanaf NOVEMBER tot APRIL

De beroemde GASTRONOMISCHE WEEKEINDEN in het kader van

14de « RONDE DER GROTE FRANSE MEESTERKOKS »

— EEN BEFAAMDE FORMULE :

Elke zaterdagavond komt één der bekendste Franse meesterkoks in de keuken van het Casino-Kursaal zijn specialiteiten bereiden, met de ingrediënten die hij zelf heeft laten overkomen uit zijn streek. Deze diners, waar zelfs de meest geraffineerde fijnproevers niets op aan te merken kunnen hebben, worden opgediend in de Ambassadeursaal, die speciaal voor deze gastronomische festijnen wordt ingericht en versierd.

— GUNSTIGE VOORWAARDEN :

Twee personen betalen 800 F — Eén persoon 550 F. De deelnemers worden door de directie van het Casino-Kursaal uitgenodigd voor overnachting en het ontbijt in een van de Oostendse topklasse-hotels.

— EEN LAWINE VAN PRETTIGE GESCHENKEN

Elke week kunnen de gasten van het Casino-Kursaal prettige geschenken in de wacht slepen, door gratis deelname aan een reuzetombola.

Alle inlichtingen betreffende de Gastronomische Weekeinden kan U vernemen via onze krant « EUR-OSTEND-NEWS », die U op aanvraag toegestuurd wordt. (Tel. : 059/751.11 - Casino-Kursaal Oostende).

Van NOVEMBER 1966 tot MAART 1967 :

INTERNATIONAAL FESTIVAL VAN DE VAKANTIEFILM

Inlichtingen : Casino-Kursaal Oostende - Tel. : (059) 751.11.

Buitenlandse vakantiegangers te Brugge

Begin juni werden door het Westvlaams Economisch Studiebureau de resultaten gepubliceerd van de uitgebreide motivatie-enquêtes die gedurende het toeristisch seizoen 1964 en 1965 te Brugge en omgeving werden georganiseerd. Zij zijn opgenomen in het 18e rapport in de reeks 'Rapporten toeristisch-ekonomisch onderzoek van het W.E.S.' onder de titel: 'Motivatietoeristisch onderzoek bij de Britse, Duitse en Franse vakantiegangers te Brugge'.

De studie heeft betrekking op een zeer brede gamma aspecten van het verblijfstoerisme te Brugge. Deze zijn in vijf groepen in te delen. Allereerst gaat de aandacht naar de algemene marktkenmerken van de enquêtegroep (geografische marktstructuur, beroepsstructuur, leeftijdstructuur, verblijfsduur, reisverleden t.o.v. Brugge enz.). In het derde hoofdstuk komt de reisorganisatie aan de orde waarbij de aspecten zoals aard van de reis, reisorganisator, decisiemaand, keuze van het transportmiddel, relatie tussen Brugge en andere toeristische plaatsen in West-Vlaanderen worden behandeld.

Het vierde hoofdstuk is gewijd aan de inwerkende reclamemedia. Hierbij wordt gepoogd een inzicht te verkrijgen in de relevante reclame-instrumenten; zij worden zelfs geanalyseerd in functie van het herkomstgebied, beroeps- en leeftijdsgroep, geslacht, reisverleden t.o.v. Brugge.

De reismotieven of m.a.w. de redenen waarom de toeristen naar Brugge komen worden behandeld in het vijfde hoofdstuk. Ook dit belangrijk aspect t.o.v. het toeristisch beleid wordt geanalyseerd in functie van de bovenvermelde algemene kenmerken.

Tenslotte geeft het rapport eveneens een duidelijke weergave van de beoordeling van de buitenlandse toerist over Brugge. Inderdaad in de enquête werd de vakantieganger gevraagd zijn oordeel te geven over zeer uiteenlopende aspecten zoals prijzen, hotelaccommodatie, ontbijt, onthaal, dienst, amusementsleven, sport en ontspanning.

Het rapport wordt afgesloten met een algemene synthese en een reeks slotbeschouwingen nuttig ten aanzien van het toeristisch beleid van de stad.

Het slot van de studie is optimistisch: 'In de afgebakende marktgebieden, die verder strekken dan de kustgemeenten, biedt Brugge nog ruime expansiemogelijkheden in de toeristische sektor. Het groot aantal onderlijnde goede kenmerken — merkelijk groter dan het aantal naar voren gebrachte deficiënties — die volkomen liggen in de net omlijnde reismotivatiesamen met de algemene gunstige appreciatie van de vakantiegangers, moeten het geloof in deze groeimogelijkheden nog versterken. Een gecoördineerd wervingsbeleid met de andere kunsthistorische steden, enerzijds, en de kust, anderzijds, is een belangrijke schakel in de verwezenlijkingswijze'.

Economische Raad voor Vlaanderen

De heer O. Vanneste, directeur W.E.R., woonde de bestuurskommissie van de E.R.V. bij op 29 juni en de commissie 'Regionaal-Ekonomisch beleid' op 25 juni.

De heer R. Bultynck overleden

Op 19 juli overleed de heer R. Bultynck, sekretaris van de Economische Raad voor Oost-Vlaanderen; hij werd aan de zijnen ontruikt in Zwitserland op de leeftijd van 33 jaar.

De heer Bultynck is auteur van diverse economische studies over de Oostvlaamse economie. 'West-Vlaanderen Werkt' biedt aan de familie en aan de E.R.O.V. zijn gevoelens aan van deelneming in de rouw.

Toeristische index 1966

Voor de drie eerste vakantiemaanden 1966 wijst de Toeristische index 'Kust en Achterland' van het W.E.S. een stijging aan t.o.v. het vorig jaar van 20,3 % in de maand mei en een achteruitgang van 5,7 % voor de maand juni. Aangezien het Pinksterweekend in 1965 in de maand juni viel en in 1966 in de maand mei, is het aangewezen beide maanden samen te verrekenen. Voor de maanden mei en juni samen geeft de index in 1966 dan een stijging van 2,3 % t.o.v. 1965.

De maand juli 1966 ligt 1,9 % beneden het peil van 1965. Dit cijfer kan echter nog gewijzigd worden, gezien het hier nog maar een gedeeltelijke telling betreft. Zo kon, door het ontbreken van de basisgegevens inzake trafiek, het ééndagstoerisme nog niet worden verrekend. Wel wordt een daling vastgesteld van het aantal verhuurde villa's (— 8,3 %) en een vermindering bij de hoteliers (— 7,8 %), dit laatste vooral tengevolge van een vermindering van het aantal Britten en van de reactie van de binnenlandse clientèle op minder gunstige weersomstandigheden.

Ir G. Smislaert, Doctor of Philosophy in Nuclear Engineering

De Heer Ir Georges Smislaert, zoon van de Heer H. Smislaert, Bestendig Afgevaardigde, is zoëven teruggekeerd uit de Verenigde Staten van Amerika, alwaar hij het diploma behaalde van Doctor of Philosophy in Nuclear Engineering.

In 1961 had de Heer G. Smislaert het diploma van Burgerlijk Ingenieur behaald aan de Katholieke Universiteit te Leuven, en was nadien met een Fulbright-beurs naar de Verenigde Staten vertrokken. In de V.S. heeft hij gestudeerd aan The Pennsylvania State University, en is gedurende enkele maanden ook aan het Argonne National Laboratory verbonden geweest. In 1963 behaalde Ir G. Smislaert de graad van 'Master of Science in Nuclear Engineering', en in juli van dit jaar behaalde hij zijn dokterstitel in nucleaire wetenschappen met een proefschrift over 'Hydroelstic Instabilities in Plate Fuel Elements'.

Ir G. Smislaert werd in juli van dit jaar tot Buitengewoon Lector benoemd aan de Faculteit der Toegepaste Wetenschappen van de Katholieke Universiteit te Leuven. Hij zal tijdens het academiejaar 1967-68 een reeks lezingen geven in verband met de techniek der kernreactoren.

**Alle signalisatieplaten
Wegsignalisatie
Lumineuze verkeerstekens**

WERKHUIZEN

p.v.b.a. CALLIER

31-33, Drapstraat, NAZARETH

Tel. (09) 75.40.63

in aluminium van 1,5 mm. lichtweersbestendig
Scotchlite. Armaturen en alle bijbehoren warm
gegalvaniseerd. Uitvoering volledig volgens
de normen van het Ministerie van Openbare
Werken. — Bruggen en Wegen.

Wegmarkeringen in wegenverf of thermo-
plastiek.

Ets G. VANDENDRIESSCHE

Gentsteenweg 31, KORTRIJK

Tel. (056) 242.71-72

ELEKTRICITEIT VAN A TOT Z

ELEKTRO-MENAGER

T.V. H.M.V. — RADIO — FORNUIZEN — FRIGO
RADIATOREN — WASMACHINES — LUSTERS,
enz... enz...

ELEKTRO-GROOTHANDEL

Alle materialen voor elektrische installaties.

NIJVERHEIDS-ELEKTRICITEIT

- Wij geven U voor ieder probleem de oplossing.
- Onze gespecialiseerde diensten verschaffen
gratis studie en vrijblijvende offerten.

**TOONZALEN: Langesteestraat 12, KORTRIJK
Gentsteenweg 31, KORTRIJK**

En vooral V.D.D.-Service.

Voordrachten

De heer O. Vanneste, directeur W.E.R.-W.E.S. sprak
op :

11 juni te Tielt : 'Regionaal-ekonomische politiek in
België', Stichting-Lodewijk de Raet.

20 juni te Dendermonde : 'Welvaartsbevordering in
West-Vlaanderen', Vergadering van de burgemeesters
van het arrondissement Dendermonde.

1 juli te Outryve : 'Ekonomische problemen in West-
Vlaanderen', Vereniging Westvlaamse Accountants.

9 juli te Kortrijk : 'De ekonomische groei van West-
Vlaanderen', Nationaal Guldensporencomitee.

28 augustus te Waregem : 'Ekonomische problemen
rond de Frans-Vlaamse Grens', 19e Frans-Vlaamse
Kultuurdag.

30 augustus te Lo : 'Het expansieprogramma van de
Westhoek', Vereniging van Belgische Steden en Ge-
meenten.

De heer J. Pattyn, directeur Westvlaamse Intercom-
munales en ekonomisch adviseur W.E.S. sprak op :

11 juni te Woumen : 'Officiële en semi-officiële in-
stellingen ten dienste van de ekonomie', Volkshoge-
school De Blankaart.

18 juni te Charleroi : Paneeldiscussie over 'De rol
van de vereniging van gemeenten in de ruimtelijke
ordering en de regionale ontwikkeling', Kongres van
de vereniging van gemeenten.

20 juni te Dendermonde : 'Realisaties van de West-
vlaamse Intercommunales', Vergadering van burge-
meesters van het arrondissement Dendermonde.

8 september te Brugge : 'De ekonomische aspekten van
de beveiliging tegen brand', Week van de brandbeve-
liging.

12 september te Blankenberge : 'Le rôle des provinces
et communes dans le développement économique et
régionale', Internationale Federatie van gemeenten.

18 september te Kortrijk : 'Ekonomische expansie',
Groep Economica.

Dr N. Vanhove, wetenschappelijk medewerker W.E.S.
sprak op :

13 juni te Freiburg/im Breisgau : 'Survey of the tou-
rist research of the Study Office of the West Flanders
Development Council', Bijeenkomst van experts in
het toeristisch-ekonomisch onderzoek van West-Euro-
pese onderzoeksinstituten.

9 juli te Roeselare : 'De ekonomische expansie van de
provincie West-Vlaanderen', Opening van de tentoon-
stelling 'West-Vlaanderens ekonomische opgang' naar
aanleiding van de 11 juli-viering.

De heer J. Theys, wetenschappelijk medewerker
W.E.S. sprak op :

26 maart te Veurne : 'Ekonomie van West-Vlaande-
ren', Gidsenkring.

14 april te Menen : 'Ekonomie van West-Vlaanderen en Menen', Vlaamse Volksbeweging.

11 juni te Tielt : 'Economische problemen van het arrondissement Tielt', Stichting-Lodewijk de Raet.

Groene ruimten in West-Vlaanderen

In samenwerking met de Volkshogeschool 'De Blankaart' richtte het Westvlaams Economisch Studie-bureau een studie-weekend in op 17, 18 en 19 juni te Woumen over 'Groene ruimten in West-Vlaanderen'; een 50-tal personen volgden deze studiedagen.

Aanbestedingen 1966 inzake watervoorziening in West-Vlaanderen

23-2-1966 : paviljoen voor hydrofoor te Geluveld (N.M.D.W.).

2-3-1966 : Passendale : watertoren (N.M.D.W.).

2-3-1966 : Ettelgem : buizenet (N.M.D.W.).

23-3-1966 : Torhout : watertoren (1.200 m³) - (N.M.D.W.).

5-4-1966 : Brugge : zinker St.-Pieterskaai (T.M.V.W.).

13-4-1966 : Snellegem : pompstation (N.M.D.W.).

11-5-1966 : Passendale : buizenet (N.M.D.W.).

1-6-1966 : Zwevezele : buizenet (N.M.D.W.).

22-6-1966 : Beselare : buizenet (N.M.D.W.).

22-6-1966 : Snellegem : buizenet (N.M.D.W.).

22-6-1966 : Tielt : 2e reeks uitbreidingen (N.M.D.W.).
Poperinge : 1e reeks uitbreidingen (N.M.D.W.).

24-6-1966 : Koolkerke : buizenet (T.M.V.W.).

3-8-1966 : Geluveld : buizenet (N.M.D.W.).

6-9-1966 : Oostduinkerke : watertoren (I.W.V.A.).

Provinciale schapenprijskamp

De Provinciale Vereniging der Schapenkwekers van West-Vlaanderen organiseerde op 30 juli j.l. haar twaalfde grote prijskamp en jaarmarkt voor stamboekschapen. Voor deze wedstrijd werden 328 dieren ingeschreven.

Bij het Texelras werd het kampioenschap gewonnen door de heer Walter Van Hyfte uit Wulpen met de ram Ido en de heer Emiel Dubois uit Merkem met de ooi Honorine.

Bij het Suffolkras werd het kampioenschap behaald door de ram Glory van de heer André Busseyne uit Poperinge en de ooi Iris toebehorende aan de heer Omer Dobbelaere uit Beveren-Roeselare.

Internationale rozentuin voor de Noordzeelanden

Op de jaarlijkse keuring door de internationale jury van de nieuwe rozenvariëteiten opgeplant in de internationale rozentuin voor de Noordzeelanden te Kortrijk die op 8 juli j.l. doorging werd de 'gouden roos' toegekend aan de kweker A. Dickson uit Noord-Ierland voor de roos Grandpa Dickson.

« NORD INDUSTRIEL, AGRICOLE ET COMMERCIAL »

Weekblad voor Nord, Pas-de-Calais, Aisne, Oise en Somme.

Rubrieken over West-Vlaanderen en Henegouwen.

• Abonnement :

Basis van Uw kennis van de Noord-Franse markt

• Publiciteit in dit tijdschrift :

Basis van Uw kontakten met de Noord-Franse markt

Stort 300 F (jaarabonnement) op
P.C.R. n° 6004.91 te Brussel van :
Le Nord Industriel et Commercial,
Bauchat Gauche S.A., LILLE (France)

Burelen voor West-Vlaanderen :

36 Loofstraat, Kortrijk — Tel. (056) 109.90

GELIJMDE HOUTEN SPANTEN EN BALKEN

Germain Vanden Bussche

Veurnevaartstraat nr 2

NIUWPOORT

Tel. 058/232.86

GOEDKOOP — DEGELIJK — DUURZAAM

Voor nieuwbouw of uitbreiding.

Korte uitvoeringstermijnen.

Wettelijke waarborg van 10 jaar.

Berekeningsnota's en uitvoeringsplans
op aanvraag.

Bezoek ons studie bureau — Inlichtingen en
prijsopgaven kosteloos en zonder verbintenis.

Toelevring

Onder de titel 'Toelevring' werd op de Internationale Jaarbeurs van Vlaanderen te Gent, van 10 tot 26 september een tentoonstelling gehouden, waarbij de Internationale Jaarbeurs, de Westvlaamse Economische Raad en de Economische Raad voor Oost-Vlaanderen de aandacht vestigden op het probleem en de mogelijkheden van toelevring van kleinere aan grotere bedrijven. Op 16 september werd in het Floraliënpaleis een studiedag georganiseerd over hetzelfde onderwerp. In september 1967 zal dan, op dezelfde plaats, een toelevringsbeurs worden ingericht, waarop 30 à 40 West- en Oostvlaamse grotere bedrijven contacten zullen kunnen opnemen met mogelijke toelevraars.

Deense en Koreaanse jonge landbouwers in West-Vlaanderen

Een gezelschap bestaande uit 25 Deense en 12 Koreaanse jonge landbouwers brachten op 13 en 14 augustus een bezoek aan onze provincie.

Hun belangstelling ging vooral uit naar de veeteelt. Een bezoek werd gebracht aan het K.I.-centrum te Loppem, een vooraanstaand veebedrijf te Aartrijke en Wulpen, de zuivelfabriek te Moorslede, de land- en tuinbouwschool te Roeselare, een Pietrain varkensfokker te Kortemark en een berenhouderij te Lichtervelde.

De buitenlandse bezoekers waren vol lof voor de hoge kwaliteit van het Westvlaams vee.

Aanbestedingen Openbare Werken

In 1966 werden reeds tientallen grotere en kleinere aanbestedingen uitgeschreven in de provincie West-Vlaanderen. De publikatie van onderhavige lijst, in volgorde van de data van aanbesteding, dient gezien in het kader van de bestendige belangstelling van de Westvlaamse Economische Raad voor de problemen inzake infrastructuur (zie West-Vlaanderen Werkt, 2/1966). De hieronder aangegeven punten stemmen uiteraard slechts in hun hoofdlijnen overeen met de voorgedragen punten uit het Vijfjarenplan W.E.R. inzake Openbare Werken.

Havens en waterwegen

12-5-66 Middelkerke : verbeteren en verlengen strandhoofd.

12-5-66 Outryve / Avelgem / Waarmaarde / Kerkhove : profilering Boven-Schelde.

18-5-66 Diksmuide : verbreding en verdieping van de IJzer, bouwen van kaaimuur.

18-8-66 IJzer (Elsendamme) : versterken kaaimuur.

1-9-66 Zeebrugge : leggen van twee sporen op het nieuw Westerschiereiland (door N.M.B.S.).

8-9-66 Zeebrugge : kaaimuur op westelijke oever - toegangseul tot zeeluis.

8-9-66 Spiere-Kerkhove : profilering Boven-Schelde.

6-10-66 Harelbeke : herbouwen stuwsluis op de Leie.

Wegennet

13-1-66 Torhout-Lichtervelde : modernisering Rijksweg.

27-1-66 Adinkerke-De Panne : modernisering Rijksweg.

10-2-66 Roeselare-Muiselaer : modernisering Rijksweg.

3-3-66 St.-Michiels-Assebroek : aanpassen Baron Ruzetelaan (Rijksweg 71).

14-4-66 Kortrijk : verbeteren Zwevegemstraat en Oude-naardesteenweg.

3-5-66 Middelkerke : verbreden Nieuwpoortse steenweg naar vliegveld (Rijksweg 72).

3-5-66 Merkem : aanpassing baan Ieper-Diksmuide (provinciebaan).

28-5-66 Beernem-Oostkamp-Jabbeke : openbare verlichting autosnelweg.

2-6-66 Tielt : verbetering wegdek Rijkswegen 327 en 66.

2-6-66 Oostduinkerke-Wulpen : aanleg toegangsweg tot de nieuwe Wulpenbrug.

30-6-66 Veurne-Steenstraete : bochtrechttrekking Rijksweg 302.

14-7-66 Aalbeke : onderbrugging over E3 (door N.M.B.S.).

14-7-66 Bredene : geschiktmaking Elisabethlaan en Albertlaan.

14-7-66 Oostende : werken aan Kennedyplein (E5).

11-8-66 Torhout : aanleg Noordomleiding.

25-8-66 Heule-Kortrijk : uitbatingsweg Noordelijke Ring en noordelijke uitvalsweg.

1-9-66 Veurne-Diksmuide : geschiktmaken wegenknooppunt.

5-9-66 Eerste uitvoeringsfase expressweg Peeq-Geluwe (vak Lauwe-Rekkem) en van het gedeelte van sectie 1 van de autosnelweg E3, vak Franse grens-Waregem.

In uitvoering inzake autosnelwegen

1. E3 : de grondwerken en twee bruggen van de sectie II : Rekkem-Aalbeke.

2. A71 (aansluiting autosnelweg Brussel-Oostende met de Oostkust te Brugge) :

— aanleggen en ballasteren door de N.M.B.S. van twee omleggingsspooren en gedeeltelijke opbraak voor het bouwen van een brug over de verlengde Hoefijzerlaan ;

— bouwen door de N.M.B.S. van een onderbrugging over de Bevrijdingslaan van de spoorlijn Brugge-Blankenberge ;

— bouwen van een brug over de Rijksweg 10 ;

— bouwen van een brug over het Kanaal Brugge-Oostende ;

— aanleg verlengde Hoefijzerlaan.

Getuigschriften voor Meestergasten

Op 2 juli werden getuigschriften uitgereikt aan 65 meestergasten, die gedurende twee jaar een opleidingskursus hadden gevolgd in het Produktiviteitscentrum West-Vlaanderen.

De Maatschappij die U en UW
STREEK best kent en zich dan ook
het best aanpast aan UW VERZE-
KERINGSPROBLEMEN van

BRAND

LEVEN

ONGEVALLEN

Zetel en Burelen :

KORTRIJK

Lange Steenstraat 20 (Huyze Ghellinck)

Lekkerbeetstraat 3

Telefoon : (056) 116.91 (6 lijnen)

Bijhuis :

BRUGGE

Garenmarkt 6

Telefoon : (050) 324.40

**Algemeen Agenten te
Antwerpen en Brussel**

Inspecties over het ganse Vlaamse land

W.E.R. publikaties

REEKS VAN HET WESTVLAAMS EKONOMISCH STUDIE-BUREAU

De Economische Situatie en Mogelijkheden van het Arrondissement Ieper,
door G. Declercq & O. Vanneste, 1958 (207 blz.) – 135 fr.

De Belgische Zeevisserij – Een Economische Studie,
door O. Vanneste & P. Hovart, 1959 (358 blz.) – 200 fr.

La Pêche Maritime Belge – Etude Economique,
par O. Vanneste & P. Hovart, 1959 (358 pp.) – 200 fr.

Het Arrondissement Brugge – Een Regionaal Economische Studie,
door O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, 1961 (436 blz.) – 250 fr.

Het Arrondissement Oostende – Een Regionaal Economische Studie,
door O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, 1962 (444 blz.) – 250 fr.

Menen – Een Economische Studie van een Grensstad,
door O. Vanneste & J. Theys, 1962 (256 blz.) – 200 fr.

Het Arrondissement Roeselare – Een Regionaal Economische Studie,
door O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, 1963 (336 blz.) – 250 fr.

Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk,
door J. Theys o.l.v. O. Vanneste, 1964 (144 blz.) – 150 fr.

Les Frontaliers de la Flandre Occidentale dans le Nord de la France,
par J. Theys s.l.d. O. Vanneste, 1964 (144 pp.) – 150 fr.

Veurne – Een Economische Studie,
door O. Vanneste & J. Theys, 1964 (189 blz.) – 200 fr.

De landbouw in West-Vlaanderen,
door M. Zwaenepoel & N. Vanhove, 1965 (352 blz. plus kaart).

RAPPORTEN W.E.R. (gestencild)

De Konfektienijverheid in West-Vlaanderen – Contact Technisch en Beroepsonderwijs/Nijverheid, 1958 (64 blz.) – (uitgeput).

De Textielnijverheid in West-Vlaanderen – Arbeidsbevoorrading – Contact Onderwijs/Industrie, 1959 (74 blz.) – 35 fr.

De Metaalnijverheid in West-Vlaanderen – Arbeidsbevoorrading – Contact Onderwijs/Industrie, 1960 (119 blz.) – 85 fr.

De Schoennijverheid in West-Vlaanderen – Arbeidsbevoorrading – Contact Onderwijs/Industrie, 1961 (67 blz.) – 45 fr.

De Konfektienijverheid in West-Vlaanderen – Contact Technisch en Beroepsonderwijs/Nijverheid (Aanvullend rapport), 1962 (50 blz.) – 100 fr.

De Houtnijverheid in West-Vlaanderen – Arbeidsbevoorrading – Contact Onderwijs/Industrie, 1962 (80 blz.) – 125 fr.

REEKS WESTVLAAMSE ONTWIKKELINGSPROBLEMEN W.E.R. – W.E.S.

Toekomstige Ontwikkelingsproblemen van Oost- en West-Vlaanderen en Zeeland,
1957 (56 blz.) – (uitgeput).

Plechtige Installatievergadering C.L.E.R. – Regionaal-Economisch Kontaktcomitee West-Vlaanderen – Henegouwen – Nord – Pas-de-Calais,
1960 (52 blz.) – 25 fr.

Verslag van de Algemene Vergadering van de Westvlaamse Economische Raad,
1960 (39 blz.) – 25 fr.

Universitair onderwijs, in West-Vlaanderen,
1963 (32 blz.) – 20 fr.

Demografisch onderzoek van de departementen Nord, Pas-de-Calais, van Henegouwen en West-Vlaanderen,
(53 blz.) – 40 fr.

Jaarverslag van de Westvlaamse Economische Raad,
1960, 1962, 1963, 1964, 1965.

ANDERE PUBLIKATIES

Kust en Hinterland – Proeve van een toeristisch-economische studie,
door O. Vanneste & G. Declercq, 1955 (226 blz.) – (uitgeput)

Le Littoral et son Hinterland – Essai d'une étude d'économie touristique,
par O. Vanneste & G. Declercq, 1955 (266 pp.) – (uitgeput)

Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen,
door G. Declercq & O. Vanneste, 1957 (2 delen, 130 blz. + 278 blz.) – 275 fr.

Adresboek van de Westvlaamse industrie,
1958 (344 blz.) – 150 fr.

West-Vlaanderens economische groei 1954-64, 1965 (98 foto's, 172 blz.) – 280 fr.

TOERISTISCH ABONNEMENT (gestencild)

De rapporten toeristisch-economisch onderzoek zijn te verkrijgen door storting van 1.000 fr. per jaar-abonnement.

Rapporten toeristisch-economisch onderzoek 1963

Analyse van het prijzniveau aan de Belgische kust in vergelijking met het binnenland, (71 blz.).

Analyse van de prijzevolutie in de hotelierie aan de Belgische kust, 1939-62, (77 blz.).

Analyse van de herkomst van de binnenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust, (179 blz.).

Toeristische Index Kust en Achterland, (16 blz.).

Rapporten toeristisch-economisch onderzoek 1964

Proeve van een algemeen motivatie-onderzoek bij de Belgische vakantiegangers aan de kust, (76 blz.).

Analyse van de herkomst van de buitenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust, 4 delen (315 blz.).

Analyse van de verblijfsduur van de binnen- en buitenlandse vakantiegangers aan de Belgische kust, (130 blz.).

Toeristische Index Kust en Achterland, (17 blz.).

Rapporten toeristisch-economisch onderzoek 1965

Motivatiestudie bij de Britse kust- en transitvakantiegangers, (183 blz.).

Het klimaat aan de kust in vergelijking met het binnenland, (17 blz.).

Motivatiestudie bij de Franse Kustvakantiegangers, (179 blz.).

Motivatiestudie bij de Duitse kustvakantiegangers, (187 blz.).

Toeristische Index Kust en Achterland, (23 blz.).

Rapporten toeristisch-economisch onderzoek 1966

Het prijzniveau van goederen en diensten aan de Belgische Kust, (82 blz.).

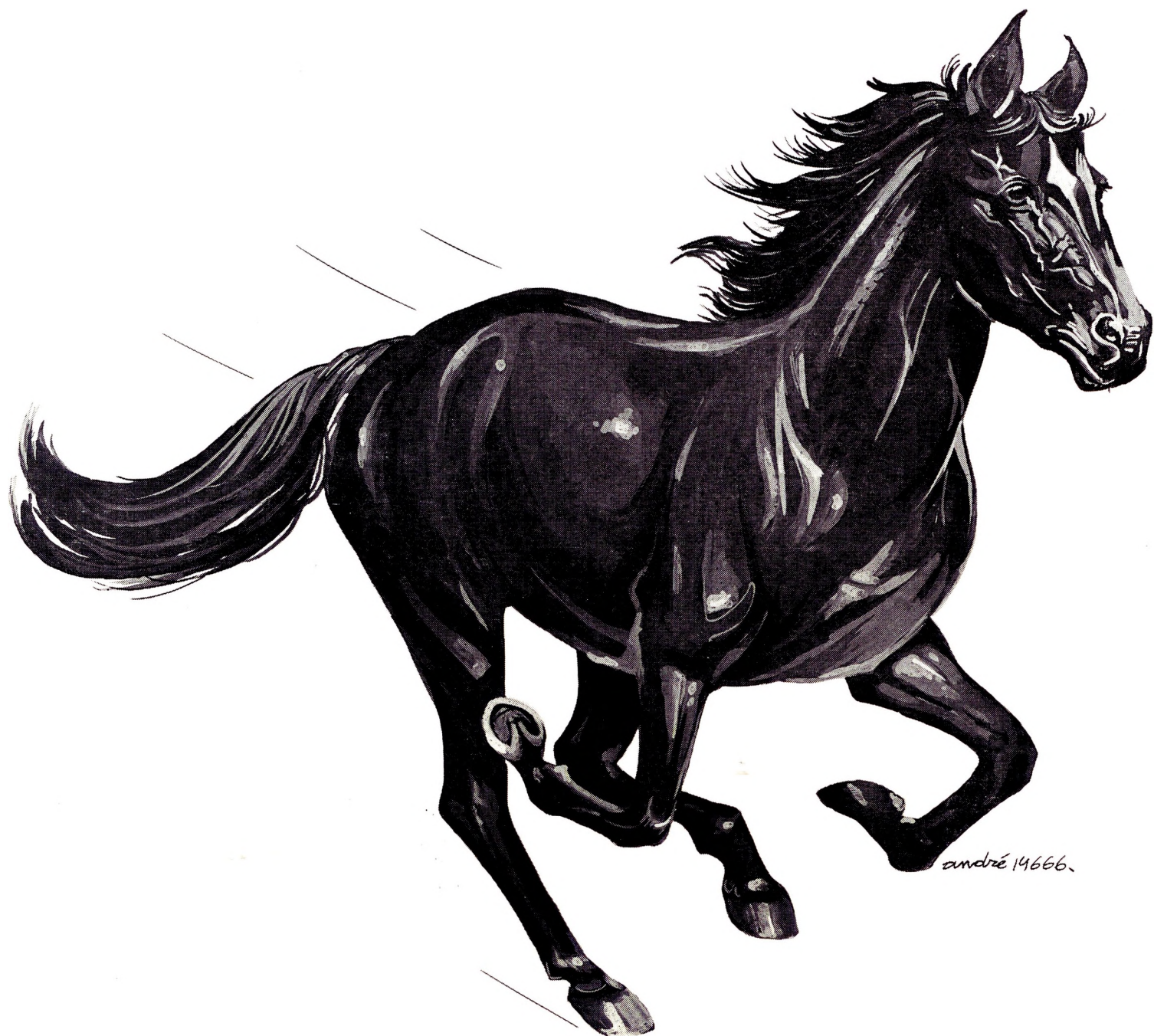
Motivatietoerzoek bij de Britse, Duitse en Franse vakantiegangers te Brugge, (179 blz.).

Motivatietoerzoek bij de Britse Kustvakantiegangers (199 blz.).

TIJDSCHRIFT 'WEST-VLAANDEREN WERKT'

Driemaandelijke uitgave – abonnement : 120 fr.
Steunende leden (250 fr.) ontvangen gratis het tijdschrift en andere publikaties van de W.E.R., exclusief de reeks 'Toeristisch Abonnement'.

Dynamischer dan ooit !

BANK VAN ROESELARE EN WEST-VLAANDEREN

de belangrijkste provinciale bank van het land

Zetel : NOORDSTRAAT 38, ROESELARE

Succursale te BRUGGE en te KORTRIJK

45 AGENTSCHAPPEN IN WEST-VLAANDEREN